

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

J.nr.: MST-141-00017

4. juni 2007

Høring af udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

Danske løsninger på globale miljøudfordringer

3F har modtaget ovennævnte høring og finder, at regeringen med dette initiativ tager et skridt i den rigtige retning for både at medvirke til at forbedre miljøet herhjemme og på verdensplan, og at de samtidig med de foreslåede tiltag kan medvirke til at fremme eksportmulighederne for danske virksomheder og dermed medvirke til en fortsat høj beskæftigelse herhjemme.

Vi er dog af den opfattelse, at hvis tiltagene virkelig skal komme miljøet og danske virksomheder til gavn, er det vigtigt også at inddrage den del af arbejdsmarkedet, som varetager de ansattes interesser, idet vi ved en inddragelse kan medvirke til at udarbejde forslag, der forbedre uddannelsesmulighederne for de ansatte og dermed højne deres forståelse for initiativerne, samt medvirke til at udbrede kendskabet til de produkter som vi er gode til at producere og udvikle i Danmark og derved fremme beskæftigelsen for vores medlemmer, hvilket er til gavn for både virksomhederne og samfunds økonomien.

Nedenfor vil vi foreslå konkrete muligheder for inddragelse af fagbevægelsens repræsentanter og medarbejderne på virksomhederne.

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

Kampmannsgade 4
DK-1790 København V
tlf. +45 70 300 300
fax +45 70 300 301
e-mail: 3f@3f.dk
www.3f.dk

1.3 Handlingsplanen i korte træk

Efter 3F's opfattelse er de bedste ambassadører de medarbejdere, der er på virksomhederne, idet de hvis de forstår baggrunden for de initiativer deres virksomheder inddrages i, bedre kan forklare andre om, hvad der er fordelene ved disse produkter, og dermed kan medvirke til at fremme interessen for netop dette produkt.

1.3.1. Partnerskaber for innovation.

Det vil være af stor betydning at det sikres, at medarbejderne på de virksomheder, der indgår i partnerskaberne for innovation bliver inddraget og får mulighed for løbende uddannelse omkring de produkter, virksomhederne fremstiller. Derved kan de også medvirke til forbedring af arbejdsgangene og produkterne.

Hvis man ser på de forslag, der er nævnt under 2.1.1, har vi fra 3F's side en stor interesse i, at de foreslåede aktiviteter medvirker til en øget eksport til gavn for både vores medlemmer og til gavn for miljøet i andre lande og er derfor interesseret i at medvirke til at fremme disse partnerskaber, idet partnerskaberne ud over at forbedre miljøet, også vil kunne medvirke til en forbedring af arbejdsmiljøet, f.eks. ved fremme af brugen af biobrændsel. Og en øget produktion af biobrændsel herhjemme vil desuden medvirke til, at fastholde nogle af arbejdspladserne i landbruget.

Og hvad angår brint /brændselsceller ser vi store muligheder for at fremme brugen af disse indenfor det offentlige område som kommuner, kirkegårde m.m., idet man her vil kunne bruge brint/brændselsceller i små maskiner, som har en stor udbredelse indenfor de nævnte offentlige områder.

1.3.2 Målrette og styrket eksportfremme

Ved at inddrage fagbevægelsen i dette samarbejde, kan vi medvirke til en udbredelse af kendskabet til danske miljø- og energiteknologier til de lande, vi har kontakt til og dermed medvirke til en øget eksport.

Her tænkes særligt på, at fagbevægelsen bør indgå i en dialog mellem ministerierne og andre erhvervsorganisationer som beskrevet under 2.2.

1.3.3 Forskning

En inddragelse af fagbevægelsen i f.eks. styregrupperne for nogle af forskningsprojekterne, vil kunne medvirke til at sikre bedre udnyttelse af forskningsmidlerne, idet vi ofte ser andre muligheder end præcis dem som forskningsmiljøerne peger på.

1.3.4 Rådgivning, information og videnopbygning

I dette afsnit omtales udarbejdelse af informationsmaterialer og dialog med producenter og brugere af miljøeffektiv teknologi.

I den forbindelse vil en inddragelse af fagbevægelsen og medarbejderne på virksomhederne i processen, medvirke til at fremme medarbejderdrevet innovation både omkring forbedring af produkterne, fremstillingsprocessen og anvendelse af miljøeffektive teknologier, hvilket vil være til gavn for virksomhederne og beskæftigelsen herhjemme.

1.3.5 Målrettet fremme af miljøeffektiv teknologi i EU

Ved inddragelse af fagbevægelsen i EU diskussionen både herhjemme og i resten af EU, om fremme af miljøteknologier, vil det medvirke til ikke kun at sikre miljø forbedringer, men det vil samtidig sikre, at der er en sammenhæng mellem forbedringer af miljøet og arbejdsmiljøet og dermed en bedre sundhed blandt befolkningen, som vil være til gavn for samfundsøkonomien.

En sådan inddragelse af fagbevægelsen vil samtidig medvirke til, at der bliver bedre mulighed for ensartede regler i hele EU, som vil være til gavn for danske virksomheder, da vi på mange områder er foran.

Ligeledes vil en tidlig inddragelse af dansk fagbevægelsen i udarbejdelse af det danske forslag til arbejdsprogrammer for programkomiteer kunne medvirke til flere nye forslag.

1.3.6 Klima og energiteknologier

En inddragelse af fagbevægelsen som repræsentant for vores medlemmer i forbindelse med fremme af klima og energiteknologier, til f.eks. reduktion af udledningssgasser, vil kunne medvirke til en bedre sammenhæng mellem disse tiltag og arbejdsmiljøet, hvilket vil være til gavn for de ansattes sundhed og samfundsøkonomien.

1.3.7 Miljøeffektive landbrugsteknologier

Også her vil en inddragelse af fagbevægelsen medvirke til at fremme forskellige muligheder, der er til gavn for miljøet, økonomien og de sociale aspekter.

1.3.9 Et sundt miljø

En inddragelse af fagbevægelsen som repræsentant for vores medlemmer, i forbindelse med fremme af teknologier til reduktion af sundhedsskadelig forurening, vil kunne medvirke til en bedre sammenhæng mellem disse tiltag og arbejdsmiljøet, hvilket vil være til gavn for de ansattes sundhed og samfundsøkonomien.

Desuden vil en inddragelse omkring substitution af kemikalier kunne medvirke til et forbedret arbejdsmiljø, hvorfor vi meget gerne indgår i udvikling af værktøjer til dette.

Ligeledes støtter vi op om forslaget om tilskud til partikelfiltre, idet montering af partikelfiltre både er med til at forbedre arbejdsmiljøet for de medarbejder, der er beskæftiget på vejene samt for de chauffører, der hele dagen sidder i deres biler og indånder udstødningsgasserne. Samtidig vil det fremme beskæftigelsen i en kortere periode for de ansatte indenfor autobranschen, der skal montere disse filtre.

Venlig hilsen

Jesper Lund-Larsen
Miljø- og arbejdsmiljøkonsulent

23. maj 2007
nw/J.nr. 207-01

Vedrørende Regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

affald danmark takker for at have modtaget ovennævnte handlingsplan i høring. Vores medlemmer er aktive indenfor flere af de nævnte initiativer og vi er meget positive overfor, at der atter er kommet fokus på miljøteknologi.

Vi kan forstå, at en række initiativer i handlingsplanen allerede er igangsat og vil derfor primært benytte lejligheden til at gøre opmærksom på, hvor vi som virksomheder har noget at bidrage med.

Partnerskaber for innovation

I handlingsplanen nævnes Dong Energy, Novozymes og Statoil, som relevante aktører i forhold til biobrændsler. Vi vil gøre opmærksom på, at Amagerforbrænding I/S deltager i projektet REnescience, der omhandler forflydning af biomasse (halm og husholdningsaffald) mhp. produktion af flydende brændstof. Projektet er finansieret af PSO-midler og de andre aktører er Haldor Topsøe, DTU Miljø og Ressourcer, Novozymes, DONG Energy og Det Biovidenskabelige Fakultet (tidligere KVL).

Ligeledes vil vi gerne gøre opmærksom på, at *affald danmark*s bestyrelse har besluttet, at vi som forening fremover vil arbejde mere bredt indenfor at konvertere affald til forskellige energiformer.

Målrettet og styrket eksportfremme

Fokusområderne her er bl.a. energi- og miljøeffektivitet (herunder fjernvarme og kraftværker), biomasse og affald. Af markeder nævnes Brasilien, Rusland, Indien, Kina og USA. I/S Reno-Nord er p.t. deltager i et EU-projekt sammen med bl.a. Aalborg Kommune, hvor man assisterer Shanghai Pudong New Area med at optimerer et projekt, som de gennemfører vedrørende Cirkular Economy (energi, affald, miljø ressourcer, m.m.).

Endvidere vil vi gerne gøre opmærksom på et projekt, der er under opstart – nemlig etablering af World Energy Showroom på Amager. Se omtale her: http://www.danskenergi.dk/sitecore/content/Home/EIOgEnergi/~/_media/8870A91100884CC58BE50479AD4F70AC.ashx

Dette projekt har naturligvis behov for opbakning fra alle sider.

Forskning

Forskning i miljøeffektiv teknologi bør defineres bredt. Det kan være ligeså relevant at støtte forskning i miljøeffektive systemer. Her har 3 af vores medlemmer i en årrække afsat støtte til "forskerskolen" på affaldsområdet. Mange af de igangværende forskningsprojekter handler netop om hvilke affaldssystemer man skal vælge for at opnå den største miljøøkonomiske gevinst.

Rådgivning, information og videnopbygning

I handlingsplanen lægges der op til at der i Miljøministeriet etableres et sekretariat, som skal bistå virksomheder og iværksættere med at få et bedre

affald danmark
Vesterbrogade 74, 3.
1620 København V

T 32 96 04 30
F 32 96 04 31
E ad@affalddanmark.dk
W www.affalddanmark.dk

grundlag for udviklingen og markedsføringen af miljøeffektiv teknologi. *affald danmark* mener, at det er vigtigt, at dette arbejde koordineres med andre sekretariater/aktiviteter på området. Hvad har Videnskabsministeriet, Udenrigsministeriet m.fl. på området? Vi mener også at det er vigtigt, at der stadigvæk afsættes midler til at støtte aktiviteter lokalt. Der findes en række etablerede miljønetværk i de forskellige regioner – Green Network, Københavns Miljønetværk, Miljønetværk Syd, Miljøforum Fyn m.fl. Det oplyses, at indsatsen koordineres med de regionale væksthuse. Disse væksthuse har kun nye og mindre vækstvirksomheder som målgruppe, hvorfor man ved denne koordination måske ikke rammer bredt nok.

Målrettet fremme af miljøeffektiv teknologi i EU

Handlingsplanen lægger op til støtte til videnopbygning og rådgivning om EU-programmer, som relaterer sig til miljøteknologi. *affald danmark* bifalder dette initiativ, da det som bekendt kan være særdeles vanskeligt at få finansiel støtte fra EU. Det anføres i forbindelse med IPPC-direktivet, at Miljøministeriet op til revisionen af BAT-noterne vil gennemføre en kortlægning af, hvor danske miljøvirksomheder kan levere produktionsteknologier til industrien, som gør det muligt at hæve standarden i den næste generation af BAT-noter. Miljøministeriet vil ligeledes udarbejde danske indspil til revisionen af 5-10 BAT-noter, som vil føre til mindre forurening og øget efterspørgsel efter miljøeffektiv teknologi. Hvis ovennævnte kommer til at omhandle BAT-noten for affaldsforbrænding vil vi selvfølgelig gerne inddrages i arbejdet.

Klima og energiteknologi

affald danmark bifalder etableringen af Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram. Som affaldsbehandlingsvirksomheder har vi naturligt fokus på hvordan affald fortsat kan være med til at give forsyningssikkerhed, sikre lave energipriser og reducere udledningen af drivhusgasser. *affald danmark* vil gerne gøre opmærksom på, at nye regler fra fx EU om udsortering af organisk affald kan forhindre en eventuel produktion af 2. generations biobrændstoffer.

Miljøeffektive landbrugsteknologier

Ingen bemærkninger.

Et rent og uspolet vandmiljø

Ingen bemærkninger.

Et sundt miljø

Det nævnes i handlingsplanen, at et af initiativerne er "Test og demonstration og videreudvikling af lovende teknologier på luftområdet" – herunder luftforureningen fra forbrændingsanlæg. Fokusområderne vil blive udvalgt på baggrund af teknisk, miljømæssigt og erhvervmæssigt potentiale. Med implementeringen af EU forbrændingsdirektiv er luftforureningen fra affaldsforbrænding kommet ned på et så minimalt niveau, at vi svært kan forestille os, at der skulle være et væsentligt potentiale at arbejde videre med.

Med venlig hilsen

Nana Winkler

Til Niels Henrik Mortensen

Danmarks Miljøundersøgelser, AU har kun følgende kommentar til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi:

Under 2.5 "Målrettet fremme af miljøeffektiv teknologi i EU" vil vi henlede opmærksomheden på EU-kommissionens plan om etablering af "European Institute of Technology" (EIT) http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eit/index_en.html hvorunder der tænkes etableret en række Knowledge and Innovation Communities (KICs). En sådan KIC kunne fokusere på miljø-teknologi. Fra DMUs side vil vi via vores europæiske PEER-netværk <http://peer-initiative.org/html/> forsøge at fremme etablering af en KIC med miljøteknologi som tema såfremt forhandlingerne om etablering af EIT falder på plads. Det vil være naturligt at inddrage det initiativ vedr EIT i f.t. til regeringens handlingsplan.

Med venlig hilsen

Svend Binerup, FORS

46301373

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
Industri
Strandgade 29
1401 København K

31. maj 2007
MEH

e-mail industri@mst.dk

Høring af udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi.

Dansk Erhverv er som udgangspunkt positiv overfor ideen om at udarbejde en handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi. Udkastet til handlingsplan har dog en væsentlig mangel, idet servicesektorens muligheder for at bidrage positivt ikke er medtænkt.

Servicesektoren har hidtil levet en overset tilværelse, når nye innovationspolitiske tiltag har taget form. Det kan undre, da serviceerhvervene er den største jobskaber og vækstdriver i Danmark. Det er vigtigt at erkende den brede vifte af nøglesektorer fra IT, revision og management over koncept-strategi-, kommunikationsudvikling til PR, reklame og design, som servicesektoren også rummer. Det er således ikke "kun" rengøring og transport, men også en langt bredere dækkende vidensservice og den erhvervsmæssige betydning af disse virksomheder kan ikke overvurderes. Ikke alene skaber de værdi for virksomheder i andre brancher som rådgivere og forretningsudviklere; de er også med til at føre nye forretningsmuligheder til Danmark fra internationale hot spots for knowhow og teknologi. Servicesektoren er en del både af problemet og løsningen.

Der har indtil nu været større fokus på miljøeffektive løsninger og energireduktion inden for industrien end inden for serviceerhvervene, så der ligger et stort uudnyttet potentiale for implementering af nye miljøeffektive teknologier i servicevirksomheder. Det gælder om at øge bevidstheden både i forhold til virksomhedernes eget energiforbrug, og i forhold til kommerciel udnyttelse af energiløsninger. De teknologiske løsninger skal tilpasses brugeren og det samfund, de skal fungere i. Serviceerhvervene har en stor rolle at spille i forhold til design, udvikling, distribution, markedsføring, salg m.m. af nye løsninger, så det sikres at nye og miljøeffektive teknologier kommer i brug ude i den enkelte virksomhed. Her er det væsentligt, at de partnerskaber som indgås imellem forskere og erhvervsliv også inddrager serviceerhvervene.

Serviceerhvervenes virksomheder skal inddrages i initiativerne i handlingsplanen. Det vil gøre det muligt at skabe en større fremdrift i implementering af miljøeffektive teknologier. Dansk Erhverv deltager gerne i arbejdet med udførelsen af initiativerne i handlingsplanen.

Med venlig hilsen
Dansk Erhverv

Katia Østergaard
Direktør

Mette Hergel
Miljøchef

Dansk Industri (DI)

Dansk Industri's hørings svar til høringsudgaven af regeringens handlingsplan for miljøeffektiv teknologi

1. Indledning

Dansk Industri (DI) har d. 7. maj modtaget regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi i høring. DI takker for muligheden for at kommentere handlingsplanen. Hørings svaret er diskuteret og udarbejdet i samarbejde med Energi Industrien i Dansk Industri

DI er positivt indstillet overfor regeringens miljøteknologiske indsats og er allerede tæt involveret i flere af de ni konkrete initiativer. Handlingsplanen er et konstruktivt signal til de virksomheder, som i dag arbejder målrettet med udvikling af energi- og miljøeffektive teknologier.

Der er bl.a. behov for langsigtede mål og initiativer fra statens side for, at virksomhederne kan foretage de nødvendige yderligere investeringer i udvikling, demonstration og afprøvning (teknisk og markeds mæssigt) af nye teknologier.

DI kan tilslutte sig de tre hovedfokusområder i handlingsplanen, som er det globale marked, virksomheder og iværksættere samt trends og nye muligheder. Danske virksomheders eksport- og afsætningsmuligheder på det globale marked er som oftest afgørende for de satsninger, der foretages. Det er desuden vigtigt, at danske virksomheder har god adgang til test, verifikation og ikke mindst demonstration af nye teknologier.

2. DI's holdning

Når Danmark i 2009 skal stå i spidsen for FN's klimatopmøde, hvor centrale aktører skal udforme nye retningslinier for en ny global klimapolitik, er det en enestående chance for at forberede og løfte de globale udfordringer. Det er også en mulighed for at vise danske energi- og miljøeffektive teknologier. Det er afgørende, at den fremtidige miljøteknologiske indsats tænkes sammen med den fremtidige klimaindsats og miljøpolitik i det hele taget. Det betyder, at miljøteknologi tænkes ind på et tidligt tidspunkt i formuleringen af nye miljøtiltag.

Det gælder i særdeleshed i en EU-sammenhæng, hvor EU Kommissionens konsekvensvurderinger kunne indeholde en fast teknologi-komponent i forhold til fremtidige miljøtiltag.

DI kan også tilslutte sig en tæt kobling til BAT-noter og IPPC-Direktivet samt fremtidige danske markedsmuligheder i forhold til de teknologi-krav, der udspringer herfra.

DI ser frem til analyserne af den fremtidige miljøteknologiske efterspørgsel og miljøregulering. Det er en opgave, der med fordel kan løses i tæt samarbejde med erhvervslivet og forskere.

DI finder det vigtigt, at der skabes et overblik over det store antal af både danske, men især europæiske finansieringsordninger

rettet mod miljøteknologi. Det vil sige overblik over hvor virksomheder kan henvende sig for at søge partnere og projektstøtte til udvikling og spredning af miljøteknologi.

Det er i den forbindelse væsentligt, at virksomhederne får assistance til at udfærdige ansøgninger i de ofte meget komplicerede ansøgningsprocedurer.

Det er en opgave, som bør koordineres i tæt samarbejde med relevante, eksisterende instanser, som fx EuroCenter.

Det er i det hele taget positivt, at Miljøministeriet vil styrke informations- og rådgivningsindsatsen overfor især mindre virksomheder og iværksættere. DI er enig i, at Miljøministeriet og andre ministerier ved at stille sin viden til rådighed for virksomhederne kan være med til at fremme udviklingen af nye innovative produkter på området.

DI støtter på den baggrund, at Miljøministeriet opretter et sekretariat, som skal varetage disse opgaver overfor erhvervslivet og andre relevante aktører. DI har gennem længere tid arbejdet for at sikre et enstrengt erhvervsservicesystem, og DI er i den forbindelse positiv overfor, at forslaget lægger op til et tæt samarbejde mellem de nye regionale væksthuse og det kommende sekretariat.

DI støtter ligeledes, at der etableres en ambassadør-ordning i forhold til væksthuse, hvis det betyder, at en eller flere af medarbejderne i væksthuse bliver ambassadører for sekretariatet.

DI kan derimod ikke støtte, at medarbejdere fra sekretariatet bliver udstationeret i væksthuse, da dette alt andet lige vil udtynde den faglige ekspertise, som sekretariatet bør råde over og kunne stille direkte til rådighed for virksomhederne.

3. Partnerskaber for innovation

Et af initiativerne i regeringens handlingsplan, som DI aktivt støtter er det koncept, som ligger bag partnerskabstanken. Partnerskaber kan med det rette fokus og den tilstrækkelige ressourcemæssige offentlige opbakning medvirke til at fremme udviklingen af ny viden og teknologi og ikke mindst kommerialisering heraf. En sådan udvikling er ikke alene til gavn for enkelte virksomheder, men hele det danske erhvervsliv.

DI arbejder aktivt i flere af de foreløbig fem partnerskaber, regeringen har igangsat som en del af miljøteknologiindsatsen.

Det er områder, hvor danske virksomheder har store eksport- og afsætningsmuligheder, og hvor mere effektive energi- og miljøteknologier vil kunne bidrage til at løse de globale miljøproblemer.

I forbindelse med diskussionerne om, hvad indholdet i "partnerskabstanken"

er, har der dog specielt været rejst tvivl om, hvorvidt det offentlige med de afsatte økonomiske ressourcer reelt vil kunne motivere bl.a. større virksomheder til et større engagement i disse partnerskaber, og om det offentlige vil indgå med en væsentlig og meget synlig finansiering af partnerskabsaktiviteterne.

Der er ikke i den foreliggende Handlingsplan

indarbejdet sådanne finansieringsforpligtelser.

Der har herudover været rejst spørgsmål om, hvad det reelt vil betyde for virksomhederne at indgå i partnerskaberne, og hvad indholdet i et "forpligtende partnerskab" er. Handlingsplanen giver ikke et entydigt svar herpå og den kommende udvikling i hvert enkelt partnerskab må derfor skabe det nøjere indhold i forhold til de deltagende parter og i forhold til de muligheder, det offentlige vil give partnerskaberne for at udvikles.

Der er således endelig efterlyst tydelighed og langsigtethed i de forpligtelser, som det offentlige må påtage sig for at fremme teknologiudvikling og markedsmodning inden for de enkelte områder. Der er i denne forbindelse peget på det umiddelbare misforhold, der er mellem de udtrykte ambitioner fra offentlig side og de afsatte økonomiske ressourcer til udvikling af de "privat-offentlige"- samarbejder i partnerskabsrammen. DI finder det væsentligt at sikre, at der er en faktisk overensstemmelse mellem de politiske ambitioner og mål og de økonomiske ressourcer, som afsættes til teknologiudvikling og udvikling i partnerskabssammenhæng. Det er endvidere vigtigt, at der er en langsigtethed i initiativerne for at disse kan tiltrække større virksomheder og at disse kan se en fordel i et aktivt engagement.

DI har en positiv holdning til en forøgelse af antallet af partnerskaber, men det er væsentligt, at partnerskaberne har og fastholder et stærkt markeds- og kommercialiseringsfokus i strategi- og udviklingsaktiviteterne. Partnerskaberne skal understøtte den innovations- og udviklingsproces, der bedst finder sted i virksomhederne.

4. Konklusion

DI stiller sig gerne til rådighed for en uddybning af høringsvaret herunder de ni initiativer. DI finder, at der i en sådan dialog vil kunne skabes et frugtbart samarbejde om en bedre udvikling af fx partnerskabsmodellerne og det indhold disse kan gives for, at de bedst muligt vil kunne medvirke til fremme af den ønskede udvikling.

**Dansk Landbrug
Vesterbrogade 4A, 4.sal
1620 København V**

**Landbrugsraadet
Axeltorv 3, 1. sal
1609 København V**

Miljøministeriet
Højbro Plads 4
1200 København K

4. juni 2007

Dansk Landbrugs og Landbrugsraadets kommentar til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

Generelle kommentarer

Der skrives meget om muligheder for eksport af teknologi, og at der skal skabes incitament for erhvervsliv og industri for at benytte renere teknologi. Det er vigtigt at disse "incitament" ikke bevirker, at f.eks. landbrugets og fødevarerhvervets konkurrenceevne udhules, ved at erhvervet pålægges ekstraomkostninger for at sikre grundlaget for udvikling og eksport af miljøteknologi.

Den helt unikke og ekstremt værdifulde danske videnbase indenfor avl, fordring, staldindretning, driftsmetoder samt management nævnes slet ikke, selvom det er netop disse områder der i primærlandbruget har de nogle af de mest succesfulde "miljøteknologier". Det er vigtigt at der er fokus op disse områder også, da de på kort sigt kan give store gevinster. Det viste det lovforberedende arbejde vedr. lov miljøgodkendelser med al ønskelig tydelighed.

Dansk Landbrug og Landbrugsraadet er overordnet positiv overfor initiativer, der kan være med til at fremme udviklingen af ny miljøteknologi. Men hurtig udvikling og implementering af miljørigtige og miljøeffektive teknologier fordrer mulighed for en dynamisk udvikling af landbrugserhvervet. Det skal sikres at initiativerne i handlingsplanen følges op af langsigtede investeringer i udvikling og praktisk ibrugtagning af teknologierne, herunder også en sikring af et effektivt certificeringssystem af nyudviklede teknologier. Landbruget ønsker fortsat at være en aktiv spiller i forbindelse med udvikling og afprøvning af miljøteknologi, men gode rammevilkår for erhvervet er en forudsætning for at sikre det fornødne økonomiske råderum i erhvervet til at foretage teknologiske investeringer.

Danmark skal naturligvis satse på *udvikling* af nye teknologier - men man skal samtidig huske at *fremme* de teknologier, der allerede er udviklet. Derfor er det en helt afgørende forudsætning for en fortsat dansk eksport af energi- og miljøteknologi, at der skabes rammer for en fortsat udbygning i Danmark. Det er således helt afgørende, at en sådan handlingsplan følges op af en forbedring af de økonomiske og planlægningsmæssige rammevilkår, som gør det attraktivt eller i hvert fald ikke prohibitivt, at danske virksomheder og landmænd vælger en optimal løsning. Denne

h:\joe\miljøteknologi\0332joe joe

handlingsplans realisering afhænger således blandt andet af resultatet af de igangværende energipolitiske forhandlinger - og betydningen heraf er mindst lige så stor som bevillinger til forskning og udvikling. For eksempel etablering af biogasanlæg til løsning af de miljøproblemer der er i husdyrproduktionen, som samtidig bidrager til en af de billigste opfyldelser af den danske klimaforpligtelse. Danmark kunne uden denne kobling ende i en situation, hvor landmanden vælger en anden løsning og dermed står resten af samfundet tilbage med en stor regning på klimaområdet. Eksemplet understreger samtidig vigtigheden af, at der tænkes i helheder frem for isolerede løsningsmuligheder.

Det er også vigtigt, at de virksomheder i Danmark, der investerer i miljø- og energirigtig teknologi - og dermed bidrager til at skabe rammerne for udvikling af teknologierne og fremme eksportmulighederne - også selv får gevinster heraf. Danske fødevarer virksomheder har investeret massivt i renere teknologi gennem årene, men står nu i en situation, hvor lovgivningen straffer dem ved at kræve yderligere reduktioner i CO₂-udslip og energiforbrug selv om de allerede har gennemført energiberørelserne.

Det er samtidig helt afgørende, at de danske myndigheder i forbindelse med gennemførelse af JI og CDM-projekter prioriterer anvendelse af danske teknologier for herigennem dels at understøtte danske virksomheders markedsadgang og profilere disse.

Det er samtidig helt afgørende, at hverken regeringen eller handlingsplanen bliver for snæver i sit fokus. Som det fremhæves flere gange i papiret skal udgangspunktet være der, hvor danske virksomheder har styrkepositioner. Man kunne jo her føje til: eller der er behov for at danske virksomheder har styrkepositioner. Bekymringen for en for snæver tilgang kommer specielt frem i forhold til det kommende EUD-program.

Miljøreguleringen skal fremme anvendelsen af miljøteknologi frem for at bremse den. Derfor skal sagsbehandlingen smidiggøres, så projekter ikke bremses uanset om det gælder etablering af en vindmølle, opførelse af ny svinestald med miljøeffektiv teknologi eller biogasanlæg. Det gælder specielt, hvis Danmark skal kunne bruge klimatopmødet til at fremvise hvad vi kan: Det haster med at få skub i etableringen, hvis de skal være i drift i 2009.

Således bør der også tænkes på tværs af de foreslåede indsatser i den miljøteknologiske handlingsplan.

Afsnit 1.3 Handlingsplan i korte træk

Vedr. pkt. 7 om miljøeffektive landbrugsteknologier, sidste pkt., får man som læser det indtryk, at man vil indføre ny regulering (næsten) alene med det formål at sikre, at landbruget kommer til at investere i ny teknologi. Det burde i stedet fremhæves, at den eksisterende miljølovgivning indrettes således, at man kan anvende miljøteknologi, hvor det er hensigtsmæssigt.

Afsnit 1.5 Ansvarsfordeling

"Det er forskerne, som kan skabe ny viden, og som kan formidle den til virksomhederne, myndighederne mv".

Det bør klart fremhæves at ikke alene er forskningen, der genererer og formidler ny viden. Blandt andet Dansk Landbrugsrådgivning og GTS – nettet har en meget væsentlig rolle at spille i forbindelse med omsætning af forskningsresultater til viden, som kan bringes i direkte anvendelse i virksomhederne.

Afsnit 1.6 Finansiering

I relation til miljøeffektive landbrugsteknologier, bør det bemærkes at handlingsplanen skal være langsigtet for at sikre effekt af de midler der investeres i forskning, udvikling og demonstration. Dermed bør der også prioriteres forskningsmidler på dette område i kommende forskningspakker.

Afsnit 2.1 Partnerskaber for Innovation

Vedr. biobrændstoffer bør biogas prioriteres. Der er betydelig viden til rådighed i det danske forskningsmiljø samt i en række virksomheder. Denne viden bør bringes i spil. Dels i forhold til etablering og udbygning af biogasvirksomheder i Danmark, dels i forhold til eksport af dansk teknologi og know how til udlandet.

Reduceret energiforbrug og begrænsning af emission af drivhusgasser bør i høj grad fremmes. Der er en generel tendens til at det er "add on teknologi" der fremmes, og i mindre grad at reducere problemerne ved kilden.

Afsnit 2.2 Målrettet og styrket eksportfremme

Der tages i for stor udstrækning udgangspunkt i "vindmølleeventyret". Et godt eksempel; men der kan med fordel nævnes en række andre industrier, som har stort potentiale for at kunne blive til konkrete eksportsucceser – måske ikke i samme skala som vindmøllerne; men mindre kan vel også gøre det! Målrettet indsats for at dansk teknologi implementeres på udenlandske anlæg og dermed demonstreres, bør fremmes.

Stor teknologisk viden i Danmark om energiafgrøder og restprodukter til energisektoren er slet ikke nævnt. Oplagte muligheder for at eksportere know how og teknologi til udlandet.

Der bør også sættes fokus på resultaterne af det danske udviklingsarbejde om modeldambrug, hvor foderanvendelse, miljøbelastning og vandforbrug er reduceret.

Afsnit 2.3 Forskning

Der lægges for meget vægt på at det er danske forskningsresultater der skal tages udgangspunkt i. Særligt på miljøområdet bør der være et internationalt fokus på forskningsresultater – ikke mindst set i lyset af at det er meget omkostningstung forskning, som danske forskningsinstitutioner ikke kan løfte alene.

Se i øvrigt bemærkninger om finansiering af forskningsindsatsen i bemærkningerne til afsnit 1.6.

Afsnit 2.4 Rådgivning, information og videnopbygning

Hensigten med at etablere et sekretariat i miljøministeriet er i sig selv godt men bør revurderes! Koordineringen med de regionale væksthuse er både relevant og nødvendigt; men den konkrete rådgivning af virksomheder mfl. bør koncentrerer omkring de institutioner der i forvejen er aktive på området, herunder GTS – institutterne og andre centrale aktører.

Afsnit 2.5 Målrettet fremme af miljøeffektiv teknologi i EU

Ved udarbejdelse af danske indspil til BAT – noterne for miljøteknologi til landbruget og fødevarer, bør centrale parter omkring BAT arbejdet i Danmark inddrages direkte.

Det er vigtigt, at EUs miljøregulering IKKE fastlåses på anvendelse af visse, bestemte teknologier. Det vil være konkurrenceforvridende. Det skal ligeledes bemærkes, at IPPCdirektivet i sin nuværende form giver en otte-årig beskyttelse af virksomheder.

Afsnit 2.6 Klima og energiteknologi

Der bør udmøntes midler til fremme af udvikling af dyrkningstekniske metoder, som fremmer kulstoflagringen i jord med henblik på at reducere CO2 udledningen (forskning og demonstration)

Det fremhæves, at Danmark er blandt de bedste i verden vedrørende vindkraft, brændselsceller og 2. generations biobrændstoffer. Den første er indiskutabelt rigtig. Den sidstnævnte gælder muligvis i forhold til forskning - men det er ikke vist i praktisk produktion endnu. Derfor bør der i stedet for slås på de øvrige teknologier, hvor vi vitterligt er blandt de førende i verden. Det gælder f.eks. biogas og energimæssig udnyttelse af faste biobrændsler.

Det er samtidig helt afgørende, at de danske myndigheder i forbindelse med gennemførelse af JI og CDM-projekter prioriterer anvendelse af danske teknologier for herigennem dels at understøtte danske virksomheders markedsadgang og profilere disse.

I forhold til den i afsnit 2.6.4. Tidsplan angivne finansiering synes det samlet set ude af proportioner, at der ydes 200 mill. kr. til 2. generations bioethanol og kun 277 mill. kr. samlet til øvrige energiteknologier. Der er fortsat behov for en massiv satsning på videreudvikling af kendte teknologier for at fastholde danske kernekompetencer.

Afsnit 2.7 Miljøeffektive landbrugsteknologier

Afsnittet er generelt præget af fokus på ammoniak og drivhusgasser. Lugt bør helt klart adresseres direkte i handlingsplanen. Der er uden diskussion et meget stort eksportpotentiale i know how og teknologier der kan løse lugtproblemer omkring animalsk produktion

Positivt at forskning er adresseret direkte i forhold til landbrugsteknologier; men bør måske placeres i afsnit 2.3

Regeringens "Flerårsplan for bæredygtig og miljørigtig husdyrproduktion" er endnu ikke forhandlet endeligt på plads hvad angår finansiering og tidsplan. Derfor er der ikke korrekt at melde en tidsplan og finansiering ud i handlingsplanen.

Afsnit 2.8 Et rent og uspoleret vandmiljø

Vanding bør nævnes i indledningen under vigtige sammenhænge, hvor vand anvendes.

Akvakultur har i Danmark en styrkeposition i forhold til øvrige lande mht. udvikling af bæredygtige produktionsformer og renseteknologier.

Både nationalt og internationalt forventes akvakultur at være en af de hurtigst voksende husdyrproduktioner. Derfor er det vigtigt at fremme miljøeffektive produktionsteknologier for at kunne bevare og forbedre Danmarks styrkeposition på dette vandrelaterede område og således bidrage til en bæredygtig udvikling af erhvervet nationalt og internationalt.

Det er positivt, at akvakultur er medtaget under dette punkt 2.8, så tiltag for yderlig udvikling af renseteknologier, demonstrationsanlæg mm. kan fremmes. Det er imidlertid vigtigt, at dette kapitel ikke bliver et spørgsmål "end-of-pipe" vandrensningsteknikker, men at der også fokuseres på vandeffektive produktionsteknologier, så som f.eks. slambehandling, slamudbringning, kvælstofkredsløb, iltning og afgangning, avlsarbejde, foder mm.

Med venlig hilsen

Jens Østergaard
Dansk Landbrug

Morten Løber
Landbrugsraadet

Dansk Metal

Hermed fremsendes Dansk Metals høringssvar vedr. udkast til handlingsplanen for fremme af miljøeffektiv teknologi.

Dansk Metal hilser handlingsplanen velkommen. Der er behov for en ekstraordinær indsats for at Danmark kan fastholde den styrkeposition, der blev udviklet gennem 90'erne indenfor et bredt spektrum af miljøeffektive teknologier.

Vi kan derfor støtte handlingsplanen, som vi finder er en balanceret tilgang til de mange forskellige og ofte modstridende hensyn, der skal varetages. Vi finder dog at der er grund til at pege på enkelte områder, hvor planen kan præciseres yderligere.

Der er en mulig modstrid mellem to af planens mål (afsnit 1.2). Det første mål om at målrette indsatsen mod mulighederne på det globale og europæiske marked og skabe synergi mellem dansk og EU-indsats peger på at målrette planens midler mod større virksomheder og konsortier, der kan løfte en sådan indsats. Men planens andet mål om fokus på virksomheder og iværksættere peger ikke helt i samme retning. Ved den endelige konkretisering er det vigtigt at balancen bevares - der skal være mulighed for at understøtte teknologier og ideer som (endnu) ikke er interessante for store globalt orienterede konsortier.

Handlingsplanens pkt 1 om partnerskaber er unødigt snævert i valget af teknologier. Det kan være udmærket at fokusere på udvalgte teknologier, men det er for snævert at satsa på de samme 5 teknologier som alle andre også satser på. For at løse den energi- og klimapolitiske udfordring skal Danmark satse på en meget bred vifte af teknologier, hvor den endelige udvælgelse skal ske af markedet i en konkurrence mellem alle teknologier. Så viften af omfattede teknologier for partnerskaber for innovation skal udvides væsentligt.

Med hensyn til handlingsplanens pkt 4 om rådgivning, information og vidensopbygning føler vi os ikke overbevidst om at etableringen af et sekretariat i Miljøstyrelsen er den mest hensigtsmæssige løsning. En udbygning af GTS-nettet indenfor dette område og/eller en række regionale informationscentre virker mere hensigtsmæssigt.

Med hensyn til planens omfang skal vi understrege at der er behov for en ambitiøs, langsigtet og koordineret indsats. Danmark står for tiden i en enestående økonomisk situation der giver os mulighed for at yde en ekstraordinær indsats der skal danne grundlag for de næste 20 års udvikling indenfor energi- og miljøteknologier. Handlingsplanen er et skridt i denne retning, men efter vores vurdering for småt og for kortsigtet.

Vi er selvfølgelig til rådighed hvis disse synspunkter ønskes yderligere uddybet

med venlig hilsen

Arne Jensen
Dansk Metal
33 63 23 45

Dansk Transport og Logistik (DTL)

Høring af udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

Dansk Transport og Logistik (DTL) repræsenterer 3.500 godstransportører, og disse berøres primært af udkastet til handlingsplanen for så vidt angår udvikling og demonstrationsprogrammer for 2. generations biobrændstof, samt test, demonstration og videreudvikling af teknologier til reduktion af luftforurening. Endvidere kan branchen blive berørt af indsatser til reduktion af støjforureningen – alt efter hvilke metoder, der satses på.

DTL har ingen bemærkninger til selve handlingsplanen, men ønsker derimod at gøre opmærksom på, at erhvervet bør inddrages i arbejdet med at konkretisere udviklingsprojekter, der skal støttes af midler fra ”miljømilliarden”. Erhvervet kan bidrage til en bredere debat forud for valget af projekter.

Det kan f.eks. være projekter, hvor eksisterende teknologi udnyttes mere effektivt. Et godt, aktuelt eksempel herpå er introduktionen af de såkaldte modulvogntog, som har en nedsat luftforurening på 15-18 pct. i gennemsnit pr. transporteret godsmængde i forhold til de eksisterende lastbiler.

Valg af projekter bør, efter DTLs opfattelse, samstemmes og/eller tage afsæt i andre løsninger, og her kan erhvervet bidrage gennem en synliggørelse af branchens udviklingsplaner og -potentialer med betydning for miljøeffektiviteten.

Med venlig hilsen

Dansk Transport og Logistik

Lisbet Hagelund Hansen

DANVA

Dansk Vand- og
Spildevandsforening
Vandhuset

Danmarksvej 26
8660 Skanderborg
Tlf.nr.: 7021 0055
Fax: 7021 0056

Mail: danva@danva.dk

Side 1 af 3 Web: www.danva.dk

Høring af udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi.

Kære Niels Henrik Mortensen

Det glæder DANVA, at komme med bemærkninger til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi. Undskyld du først hører fra os nu, men vi har først modtaget anmodningen den 1. juni 2007.

Det er prisværdigt, at regeringen udarbejder en samlet handlingsplan for de globale miljøudfordringer. Det giver mulighed for at få et overblik over forventede tiltag, interaktionen mellem de enkelte tiltag og sidst men ikke mindst en tidsplan og et bud på finansiering.

DANVA er interesseorganisation for de danske vand- og spildevandsforsyninger, og derfor har vores kommentarer fokus på de områder, der direkte eller indirekte har betydning og konsekvenser for vore medlemmer.

Teknologiudvikling inden for vandsektoren står højt på DANVA's og vores medlemmers dagsorden. Gennem udvikling kan forsyningerne blive bedre og mere effektive og fastholde en høj forsyningsikkerhed, skabe sundhed og bevare miljøet på et økonomisk bæredygtigt grundlag.

DANVA har den overbevisning, at samarbejde mellem virksomheder, forskningsverden og forsyningerne er til gavn for de danske forbrugere og for virksomhederne på eksportmarkederne.

Det er derfor med glæde, at DANVA har deltaget i arbejdsgruppen omkring etablering af "Teknologiudviklingsfonden", som deltager i forskningsplatform–Vand og gennem en del af vores større medlemmer i "Vandpartnerskaberne".

Kommentarer:

Vores kommentarer vil tillige hovedsagelig være af overordnet karakter og ikke detaljerede kommentarer, som tiden desværre ikke giver os mulighed for.

Samarbejde omkring afprøvning og demonstration

Generelt vil DANVA gerne tilbyde Miljøstyrelsen at være behjælpelig med deltagelse i samarbejder, det være sig i arbejdsgrupper eller følgegrupper omkring de tiltag, som vil have betydning for vores medlemmer. Det kan f.eks. være i forbindelse med afprøvning og demonstration af nye miljøeffektive teknologier hos forsyningsvirksomhederne, der skal være gennemført inden 2010.

Samspeilet er vigtigt. Vi tillader os at citere fra afsnit 1.5 Ansvarsfordeling:

"Det er virksomhederne, der kan udvikle de løsninger, som virker, og som kan afsættes på markederne. Det er forskerne, som kan skabe ny viden, og som kan formidle den til virksomhederne, myndighederne mv. Og det er brugerne, som først kan fortælle om nye tendenser og behov, og som har nøglepositionen, når teknologierne skal testes."

Vi kan læse, at der er afsat 23 mio. kr. til dette arbejde, afsat fra "Miljø milliarder".

Det fremgår endvidere, at de projekter, der skal dækkes af dette beløb, skal gå i spænd med de aktiviteter, der skal igangsættes under "Teknologiudviklingsfonden". De danske forsyninger skaber det økonomiske grundlag for denne fond. Vi finder det derfor naturligt, at DANVA også deltager i det koordinerende arbejde omkring afprøvning og demonstration. Vi forventer tilsvarende, at FVD har den samme interesse.

Sekretariat for rådgivning, information og videnopbygning

DANVA kan til fulde støtte etableringen af sekretariatet, således som det er beskrevet i handlingsplanen.

Der er i afsnit 2.4.3 "Det vil vi gøre" beskrevet en analyse, der skal foretages for at identificere områder, hvor Danmark bør arbejde for, at der indbygges effektive incitamenter til brug og udvikling af miljøeffektive teknologier. Også her vil DANVA som forening for forsyningerne, "som først kan fortælle om nye tendenser og behov", gerne stille sig til rådighed i den udstrækning, Miljøstyrelsen finder det relevant.

Miljøeffektive landbrugsteknologier

Det er næsten undgåeligt, at der vil være en konflikt mellem sikring af grundvandet og den intensive landbrugsdrift med anvendelse af kemikalier og næringsstoffer. Der har i mange år været bred politisk enighed om, at den danske vandforsyning skal basere sig på rent, urensset grundvand.

Foreningen finder det derfor glædeligt, at der tages initiativer til minimering af konflikterne gennem udvikling af miljøeffektive landbrugsteknologier.

Vi finder blot, at initiativerne ikke tilnærmelsesvis er ambitiøse nok i forbindelse med minimering af næringsstof- og kemikaliebelastningen på markarealer.

Grundvandsbeskyttelse er ikke nævnt i dette afsnit, velvidende at specielt påvirkning af grundvandet fra moderne landbrugsdrift er legio.

Derimod er grundvandsbeskyttelsen, og de problemer, der er med denne bl.a. i relation til landbruget, nævnt under initiativ 8 "Et rent og uspolet vandmiljø".

DANVA er af den klare opfattelse, at løsningen af de trusler for miljøet, der er skabt af landbrugsdrift, skal udvikles, løses og finansieres af midler tæt på forureneren og de myndigheder, der varetager samfundets landbrugsmæssige interesser.

Vi kan kun anbefale, at der denne gang gøres en stor og helhjertet indsats for at udvikle teknologier, der kan imødegå de store miljøproblemer moderne landbrugsdrift giver for miljøet.

Et rent og uspolet vandmiljø

Dette initiativ 8 i handlingsplanen er naturligvis det mest centrale for DANVA og vores medlemmer.

DANVA kan naturligvis støtte målsætningen om, at den danske vandsektor skal være innovativ, samt at de tiltag, der skal iværksættes, også har en gavnlig effekt på udvikling af nye teknologier, som det er muligt også at afsætte på eksportmarkederne.

Dette fordrer også et samarbejde mellem alle de involverede parter fra virksomheder og forskningsinstitutioner til forsyningsvirksomheder. DANVA finder, at

Miljøstyrelsen skal være primus motor for, at dette samarbejde bliver velfungerende. Under punktet "Det vil vi opnå" er tillige nævnt miljøteknologiske tiltag vedr. dambrug og gylleseparation. DANVA finder ikke at "Teknologiudviklingsfondens" midler (hvis dette er hensigten) skal anvendes til denne type af opgaver.

Som tidligere nævnt stiller DANVA gerne op til en nærmere drøftelse i forbindelse med prioritering af tiltag.

Med venlig hilsen

Carl-Emil Larsen

DANVA

Miljøstyrelsen
Søren Bukh Svenningsen
Industri
Strandgade 29
1401 København K

Fjordvejen 1-11
7000 Fredericia
Tlf. 70 10 22 44
Fax 76 24 51 80

info@energinet.dk
www.energinet.dk
cvr-nr. 28 98 06 71

Høring om handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

22. maj 2007
KBE/KBE

Til besvarelse af høringsbrevet af 7. maj 2007 om bidrag til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi følger herunder bemærkningerne fra Energinet.dk

Generelt

Energinet.dk ser regeringens handlingsplan som et væsentligt bidrag, primært til globaliseringsdebatten og sekundært til fremme af forskning og udviklingen inden for energiområdet. Energinet.dk har alene bemærkninger til punkter vedrørende energisektoren.

Aktiviteterne inden for miljø- og energiområdet er mangfoldige i disse år. Det gælder dels den danske indsats, og dels den internationale indsats. For at styrke de danske muligheder for at få mest mulig nytte af de midler, der investeres, skal Energinet.dk opfordre til, at der ofres opmærksomhed og ressourcer på tværgående koordinering.

Danmark har allerede et forspring for mange andre lande i relation til udbredelse af vedvarende energiteknologier m.v. Dette forspring skal bevares, hvis de danske miljø- og klimamål skal indfries. Derfor er der to perspektiver i forskning, udvikling og industrifremme. Der er dels behovet for løsninger til det danske energisystem, og dels løsninger til eksport mod andre landes energisystemer. Indfrielsen af mål om f.eks. fordobling af vindkraften i Danmark vil kræve massive investeringer i konkrete danske løsninger.

Der er brug for intensivering af samarbejdet mellem energi- og miljøområdet i Danmark. Energipolitiske beslutninger om f.eks. opstilling af 3.000 MW vindkraft, store biogasanlæg, forstærkninger af elnettet osv. har afledte konsekvenser på miljøområdet, som skal identificeres og håndteres for at de energimæssige mål kan realiseres. Forskning og udvikling er ikke nok. Der skal også være vilje til at sikre implementeringen.

Konkrete punkter

Energinet.dk har desuden en række konkrete punkter.

- Der er gennem de seneste år arbejdet målrettet for at skabe større klarhed omkring energiforskningen i Danmark. Der henvises i den forbindelse til REFU (Rådgivende Energiforsknings udvalg) strategipapiret fra april 2006. Energinet.dk skal derfor henstille til ikke at oprette nye støtteordninger, men koncentrere indsatsen om at få de eksisterende ordninger udvidet til at varetage de aktuelle behov.
- Det er vigtigt, at hele kæden i energiforskningen er dækket. Det gælder fra grundforskning over anvendt forskning, udvikling og til demonstration frem mod den prækommercielle fase. Etableringen af EUDP og den øgede fokus på demonstrationsfasen må ikke medføre, at forskning og udvikling bliver nedprioriteret - hele kæden skal være intakt.
- Der er flere steder anført regeringens mål om, at der i 2010 skal ydes 1 mia. kr. til energiforskningen. Det vil i givet fald være en fordobling af de midler, som er til rådighed i 2007.

I de nuværende midler indgår også PSO F&U-penge (155 mio. kr.) fra elsektoren, som regering og Folketing skal tage stilling til størrelsen af fremadrettet. Realiseringen af det økonomiske mål kræver derfor bidrag fra flere sider.

- De danske forskningsmiljøer vil næppe kunne foretage markante udvidelser over kort tid. Derfor må målet om at anvende 1 mia. kr. i 2010 have så meget fleksibilitet indbygget, at forskningsmiljøerne kan nå at blive udvidet og udviklet. Her vil en længere tidshorisont efter 2010 med vision om en økonomisk ramme være befordrende for etableringen af forskningsmiljøerne, frem for usikkerhed om de langsigtede rammer.
- Der er angivet ønsker om målretning af EU-ansøgninger for at få adgang til 7. rammeprogram bevillingerne. Men der er ikke afsat nye danske midler til dette ofte kostbare arbejde med at lave ansøgninger osv.
- Der er prioriteret en række partnerskaber. Inden for energiområdet er det Vind, Biobrændstoffer og Brint/Brændselsceller. Denne fokusering er fornuftig, og Energinet.dk deltager i arbejdet. Men dansk energiforskning skal også have bredde til at støtte andre teknologiområder og vilje til at reducere miljøpåvirkningerne fra den eksisterende masse af el- og kraftvarmeproduktion. De eksisterende anlæg vil være i drift i mange år endnu, og miljøpåvirkningerne må reduceres. Miljøteknologi er derfor også prioritering af en indsats på kort sigt.
- Beslutningen om anvendelse af fire gange 50 mio. kr. til udvikling af bioetanol bør ledsages af en beslutning om at tillade en samlet satsning på 200 mio. kr. frem for at fordele pengene over mange mindre projekter eller over langt tid. Netop biobrændstoffer er et nyt og dyrt indsatsområde, hvor sikring af en dansk position kræver en massiv satsning. Energinet.dk skal endvidere anbefale, at produktion af biobrændstoffer sammentænkes med produktionen af el- og kraftvarme.

Konkrete punkter

Energinet.dk har desuden en række konkrete punkter.

- Der er gennem de seneste år arbejdet målrettet for at skabe større klarhed omkring energiforskningen i Danmark. Der henvises i den forbindelse til REFU (Rådgivende Energiforsknings udvalg) strategipapiret fra april 2006. Energinet.dk skal derfor henstille til ikke at oprette nye støtteordninger, men koncentrere indsatsen om at få de eksisterende ordninger udvidet til at varetage de aktuelle behov.
- Det er vigtigt, at hele kæden i energiforskningen er dækket. Det gælder fra grundforskning over anvendt forskning, udvikling og til demonstration frem mod den prækommercielle fase. Etableringen af EUDP og den øgede fokus på demonstrationsfasen må ikke medføre, at forskning og udvikling bliver nedprioriteret - hele kæden skal være intakt.
- Der er flere steder anført regeringens mål om, at der i 2010 skal ydes 1 mia. kr. til energiforskningen. Det vil i givet fald være en fordobling af de midler, som er til rådighed i 2007.

I de nuværende midler indgår også PSO F&U-penge (155 mio. kr.) fra elsektoren, som regering og Folketing skal tage stilling til størrelsen af fremadrettet. Realiseringen af det økonomiske mål kræver derfor bidrag fra flere sider.

- De danske forskningsmiljøer vil næppe kunne foretage markante udvidelser over kort tid. Derfor må målet om at anvende 1 mia. kr. i 2010 have så meget fleksibilitet indbygget, at forskningsmiljøerne kan nå at blive udvidet og udviklet. Her vil en længere tidshorizont efter 2010 med vision om en økonomisk ramme være befordrende for etableringen af forskningsmiljøerne, frem for usikkerhed om de langsigtede rammer.
- Der er angivet ønsker om målretning af EU-ansøgninger for at få adgang til 7. rammeprogram bevillingerne. Men der er ikke afsat nye danske midler til dette ofte kostbare arbejde med at lave ansøgninger osv.
- Der er prioriteret en række partnerskaber. Inden for energiområdet er det Vind, Biobrændstoffer og Brint/Brændselsceller. Denne fokusering er fornuftig, og Energinet.dk deltager i arbejdet. Men dansk energiforskning skal også have bredde til at støtte andre teknologiområder og vilje til at reducere miljøpåvirkningerne fra den eksisterende masse af el- og kraftvarmeproduktion. De eksisterende anlæg vil være i drift i mange år endnu, og miljøpåvirkningerne må reduceres. Miljøteknologi er derfor også prioritering af en indsats på kort sigt.
- Beslutningen om anvendelse af fire gange 50 mio. kr. til udvikling af bioetanol bør ledsages af en beslutning om at tillade en samlet satsning på 200 mio. kr. frem for at fordele pengene over mange mindre projekter eller over langt tid. Netop biobrændstoffer er et nyt og dyrt indsatsområde, hvor sikring af en dansk position kræver en massiv satsning. Energinet.dk skal endvidere anbefale, at produktion af biobrændstoffer sammentænkes med produktionen af el- og kraftvarme.

Erhverv og Selskabsstyrelsen

Foreningen For Energi & Miljø

Hørings svar evdr. udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

Foreningen for Energi og Miljø har med stor interesse læst udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi. Da vi som foreningen repræsenterer et bredt spektrum af kompetencer inden for energi- og miljøområdet tillader vi os hermed at fremsende nogle generelle synspunkter på handlingsplanen.

Vi er enige i, at de skitserede områder er vigtige komponenter i udviklingen af løsninger på de betydelige miljøudfordringer, Danmark i lighed med resten af verden står overfor. Vi savner dog et meget centralt område:

Energieffektive løsninger.

Det er, for det første et område, som er helt afgørende, hvis miljøudfordringerne for alvor skal takles. Bygninger og fx en lang række processer i den offentlige sektor som pumpning, står for en betydelig del af energiforbruget og dermed miljøbelastningen i Danmark, og andre lande. Det er yderst vigtigt at fokusere på dette forbrug og sikre midler til forskning, udvikling og demonstration af løsninger inden for energieffektivisering. Der er allerede nu tale om, at mange energieffektive løsninger kan sikre det samme høje eller højere service- og komfortniveau, hvis de blev installeret. Og det er vigtigt sikre en fortsat udvikling af sådanne løsninger.

Det fører over i det andet punkt, foreningen ønsker at nævne: Dansk erhvervsliv har hidtil haft en international styrkeposition inden for energieffektive løsninger. I handlingsplanen nævnes særligt eksportindtægter fra vedvarende energi, men foreningen vil også gerne henlede opmærksomheden på store virksomheder som Danfoss, Grundfos og Rockwool, der står for en betydelig omsætning inden for energieffektivisering: i 2006 hhv. 19,4 mia. kr., 15,3 mia. kr. og 11,5 mia. kr. – i alt 46,2 mia. kr. Dertil kommer mange andre mindre og mellemstore virksomheder inden for området.

Foreningen mener således at det også ud fra en erhvervs- og eksportpolitisk synsvinkel er vigtigt at sætte fokus på energieffektivisering i handlingsplanen. Der vil være et stort internationalt marked for de løsninger, der udvikles mhp på de danske udfordringer, og Danmark bør udnytte det forspring, vi har haft og den tradition, der er skabt for integrerede løsninger.

Med venlig hilsen

Dorte Nørregaard Larsen

Godkendt Teknologisk Service

Vedr. høring af udkast til Regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

Fra Miljøstyrelsen har GTS med tak modtaget høring af udkast til Regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi.

Overordnet set finder GTS, at Regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi er et godt initiativ. Der er tale om en sammenskrivning af en række delvist allerede igangsatte indsatser som på en og samme tid kan sikre forbedring af miljøet i Danmark og bidrage til at styrke udvikling og eksport af dansk miljøeffektiv teknologi og dermed bidrage til forbedring af det globale miljø, herunder afværge- og tilpasningsteknologier i forbindelse med øgede klimavariationer og –ændringer.

På flere punkter er der dog behov for en tydeliggørelse og fokusering af handlingsplanen. Det gælder i særlig grad sikring af en langsigtet indsats ikke mindst i de ikke-energiorienterede sektorer af handlingsplanen. På energiområdet er ambitionen, at midlerne til energiforskning øges til 1 mia. kr. årligt fra 2010 (s. 48). En tilsvarende klar målsætning for det (øvrige) miljøteknologiske område bør også formuleres, herunder etablering af et Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram. Derudover undrer det, at handlingsplanen ikke har større fokus på eksport af viden om miljøspørgsmål frem for udelukkende at koncentrere sig om miljøeffektiv teknologi. I Danmark findes der en lang række virksomheder og brancher, inklusiv GTS-institutterne, som beskæftiger sig med rådgivning inden for miljø- og energiområdet.

Handlingsplanen er i sin helhed primært fokuseret på energi- og miljøteknologier, der bruges på landjorden, mens hele det maritime område tilsyneladende er udeladt fra handlingsplanen. Vi mener, at Danmark som én af verdens førende søfartsnationer bør fokusere mere på opbygning og eksport af viden om energieffektive teknologier og miljøteknologi på miljøområdet.

Mere konkret har GTS følgende uddybende synspunkter til handlingsplanens forskellige initiativer:

Initiativ nr. 1 – Partnerskaber for innovation

Med henvisning til kommentarerne under initiativ nr. 6, Klima og energiteknologi, mener GTS, at der parallelt med partnerskabet for biobrændstoffer, der udelukkende beskæftiger sig med bioethanol bør etableres et partnerskab for biodiesel.

GTS bør være repræsenteret i samtlige partnerskaber, idet GTS har viden og ekspertise på de 5 nævnte områder, og vil være en uundværlig brik i inddragelse af SMV og udbredelse af de senere opnåede resultater til disse virksomheder.

Initiativ nr. 2 – Måltrettet og styrket eksportfremme

Handlingsplanens punkt 2.2 påpeger det store potentiale(s. 25) for dansk miljøteknologi i Kina og andre nye højvækstlande som Brasilien, Rusland og Indien (de såkaldte BRIC lande). Afvikling af eksportfremstød og konferencer og analyse af miljøudfordringer og markedsmuligheder er sympatiske initiativer med en vis begrænset effekt. I den sammenhæng vil GTS opfordre regeringen til at etablere et egentligt program for at fremme danske virksomheders indtrængen på disse markeder, ikke mindst Kina. Inspiration kan hentes i det såkaldte DANCEE program, som blev etableret med tilsvarende formål i begyndelsen af 1990'erne rettet mod Øst- og Centraleuropa. DANCEE programmet udmærkede sig ved at bidrage til en betydelig forbedring af miljøet i de pågældende lande, ikke mindst ved at katalysere mange gange større miljøinvesteringer end det danske bidrag alene og samtidig sikre danske virksomheder en fremtrædende placering på disse markeder. Det opleves, at andre europæiske lande i langt højere grad end Danmark er opmærksom på at fremme deres erhvervslivs interesser på de pågældende markeder. Det må derudover påpeges, at én af de bedste måder at fremme eksporten er ved at kunne demonstrere, at metoder, teknologier og produkter er implementerede og afprøvede på hjemmemarkedet.

Det fremgår (s. 27), at regeringen ønsker at inddrage virksomhedsperspektivet ved indgåelse af bilaterale og internationale miljøaftaler, men ikke hvordan. Der er i april indgået en bilateral miljøaftale med Kina (s. 29) med fokus på miljøvenlig teknologi. Det er godt. Virksomhedsinddragelsen (f.eks. via partnerskaberne for innovation) og -perspektivet har dog ikke været særligt tydeligt ved indgåelse af den pågældende aftale. Det er også uklart om denne aftale indeholder egentlige midler (jf. ovenstående) til at fremme samarbejdet.

Initiativ nr. 4 – Rådgivning, information og videnopbygning

I følge handlingsplanens punkt 2.4 vil Miljøministeriet etablere et sekretariat med henblik på at styrke rådgivningen af danske virksomheder i forhold til miljøeffektiv teknologi. GTS bakker op om etableringen af et rådgivningssekretariat. Dog mener vi, at der mangler fokus på kvalificeringen af nye teknologier. Punktet fokuserer i høj grad på analyser af reguleringsmæssige og teknologiske forhold. Samtidig er det målet, at Danmark i stigende grad skal bevæge sig ud på en række nye og meget anderledes eksportmarkeder, herunder BRIK-landene (jf. punkt 2.2). Dette stiller Danmark overfor nye udfordringer og krav til teknologiernes udformning. Derfor mener GTS, at handlingsplanen i højere grad bør forholde sig til nye forretningsmodeller, som er gearret til afsætningen af dansk miljøteknologi på nye eksportmarkeder, ikke mindst BRIK-landene.

Initiativ nr. 5 Målrettet fremme af miljøeffektiv teknologi EU

Det fremgår af handlingsplanen, at regeringen har fokus på internationalt forskningssamarbejde som middel til at understøtte udvikling af innovativ miljøteknologi. I den sammenhæng ønsker GTS at påpege følgende:

Fremme af dansk deltagelse i EU-forskningsprogrammer ved information om de konkrete muligheder, støtte til EU-forprojekter samt til forberedelse af ansøgninger (s. 42) er alle sympatiske initiativer, som dog ikke afgørende ændrer noget. Den altoverskyggende udfordring for danske forskningsinstitutioner og virksomheders deltagelse (ikke mindst SMV'ere) er at tilvejebringe den nødvendige medfinansiering. Med de forbedrede finansieringsbetingelser i EU's 7. rammeprogram er denne udfordring blevet mindre, men den er stadig reel. Den danske regering opfordres til at arbejde med denne gearingsproblematik og i den sammenhæng lade sig inspirere af arrangementer i andre EU-lande.

Regeringen ønsker at støtte dansk deltagelse i EU's teknologiplatforme (s. 42), men det angives ikke hvordan. I regi af teknologiplatformen for vand og sanitet (Water Supply and Sanitation Technology Platform – WSSTP) arbejdes der på etablering af et EUREKA cluster på vandområdet (WATEAU) til i særligt omfang at støtte teknologiudvikling og demonstrationsaktiviteter i overensstemmelse med teknologiplatformens strategiske forskningsdagsorden. Der arbejdes med en samlet budgetramme for WATEAU på ca. 1 mia. EURO over syv år, som skal finansieres og disponeres

via nationale bevillingsrammer. Det vil være afgørende for fremme af dansk miljø- og specielt vandteknologi, at Danmark deltager aktivt i dette program med en bevillingsramme på ca. 50 mio. kr. om året i en syv-årig periode. En sådan indsats er også i god overensstemmelse med handlingsplanens ønske om at afsætte midler, der skal støtte udvikling, test og demonstration af nye miljøvenlige teknologier (f.eks. s. 34)

Der er i Danmark etableret en national forskningsplatform på vandområdet i regi af Danish Water Forum med deltagelse af forskningsinstitutioner, virksomheder og forsyningsselskaber. Det foreslåede sekretariat i Miljøministeriet opfordres til at inddrage platformen aktivt i forbindelse med formulering af programforslag til Det Strategiske Forskningsråd (s. 38) samt danske forslag til etablering af arbejdsprogrammer under EU's rammeprogram FP 7 (s. 45). En sådan bred involvering vil fremme relevans og sikre den nødvendige fornyelse i den foreslåede forskning og udvikling.

Handlingsplanen vil gennemføre en analyse af nytteværdien for danske virksomheder af et kommende europæisk test- og verifikationssystem for miljøteknologier (EU ETV systemet) (s. 44). Det er en god idé og mangel på et sådan ETV system er uden tvivl en væsentlig barriere for udbredelse og anvendelse af miljøeffektive teknologier. Vi er af den opfattelse, at GTS-systemet, som arbejder målrettet med forbedring af virksomhedernes rammebetingelser herunder test, verifikation og certificering, er den naturlige danske partner i et kommende europæisk ETV system. F.eks. er GTS-virksomheden DHI i øjeblikket involveret i ét af de europæiske projekter, der udvikler og afprøver modeller for et EU ETV system for vandteknologier (TESTNET) og projektleder på et tilsvarende nordisk projekt med konkret etablering af ETV test centre (NOWATECH) og deltager i den forbindelse i en europæisk arbejdsgruppe om standardisering af ETV arbejde.

Initiativ nr. 6 – Klima og energiteknologi

Lov om et Energiteknologisk Udviklings og Demonstrationsprogram (EUDP) er jo nu vedtaget pr. 1. juni 2007, og står derfor ikke til at justere i nærmeste fremtid. GTS støtter i alt væsentligt kursskiftet i forhold til de tidligere programmer over mod mere demonstration af de udviklede teknologier. Ligeses bakker GTS op om de teknologiske indsatsområder der søges fremmet i programmet. Det er dog GTS's synspunkt, at satsning på metoder, produkter og systemer til fremme af energibesparelser, herunder i byggeriet, samt demonstration af disse, skal prioriteres lige så højt som omlægning og effektivisering af energiforsyningen. En kW sparet skal ikke fremskaffes, og udvikling af teknologi

til energibesparelse og energieffektivisering vil også give et meget større lag af danske virksomheder, specielt SMV'ere, mulighed for at medvirke effektivt til og få udbytte af udviklingen.

Ligeledes bør såvel 1. som 2. generation biodiesel prioriteres mindst på højde med bioethanol, idet Danmark må forventes at kunne indtage en stærkere international position inden for disse teknologier, hvor den globale konkurrence er mindre.

Endelig bør der allerede nu satses bredere på anvendelsesteknologier inden for brændselscelleområdet. Også her har danske SMV'ere gode muligheder for at udvikle nicheprodukter med stort markedspotentiale, men de skal skubbes i gang nu.

Initiativ nr. 7, 8 og 9 – Landbrugsteknologi, vandmiljø og sundhed

Inden for alle tre initiativer afsætter handlingsplanen midler til at støtte virksomhedernes udvikling, test og demonstration af nye miljøeffektive teknologier og GTS støtter fuldt op om dette. Det er imidlertid uklart, hvor mange midler der er tale om, men sandsynligvis væsentligt færre end der afsættes på det energiteknologiske område (initiativ nr. 6), hvor der inden for rammerne af det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP) afsættes knap trekvart mia. over fire år. GTS opfordrer til, at Regeringen tilsvarende etablerer et egentlig Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP) med et tilstrækkeligt ambitiøst omfang, svarende til det betydelige potentiale, der er på det globale marked for miljøteknologi. GTS foreslår således, at regeringen forpligter sig til, at miljøteknologi er et emne, som vil indgå - og ikke kun 'kan indgå' - i udmøntningen af globaliseringspuljen i de kommende år, jf. s. 34. Ovennævnte danske bidrag til et EUREKA cluster på vandområdet kunne naturligt indgå i et sådan program.

I forbindelse med afsætning af midler til udvikling, test og demonstration er det vigtigt at være opmærksom på, at der er varierende finansieringsbehov i de forskellige faser af en egentlig teknologiudvikling. Indledende udredninger, kompetenceopbygning og pilotforsøg skal kunne finansieres efter samme model som innovationskonsortier (hvor videninstitutionernes deltagelse finansieres med 75-100%), hvorimod der i den egentlige demonstrationsfase kan stilles større krav til deltageres (specielt leverandørernes) egenfinansiering.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Henrik Morgen', with a long, sweeping underline.

Henrik Morgen
Direktør

E-mail: hem@gts-net.dk
Direkte tf.nr.: 4516 2620

Miljøstyrelsen
Industri
Strandgade 29
1401 København K

KE A/S
Forretningsudvikling

Telefon +45 3395 3395
Fax +45 2795 2014
Direkte +45 2795 2110
Mobil
E-mail clre@ke.dk

Dato 31. maj 2007
Journal nr. 1109/4

Bemærkninger vedr. "Høring af udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi".

Københavns Energi har med mail af den 9. maj 2007 fra Miljøstyrelsen modtaget "Høring af udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi" til kommentering.

Københavns Energis kommentarer til handlingsplanens ni initiativområder er alene relateret til forhold vedrørende vandforsyningsinteresser.

Ad punkt 2.6 Klima og energiteknologi

Det undrer, at aspektet omkring energiforbrug og sikringen af rent drikkevand til befolkningen ikke nævnes specifikt. Såfremt de eksisterende naturlige vandressourcer ikke beskyttes tilstrækkeligt mod forurening, vil dette alt andet lige betyde et væsentligt øget behov herhjemme, tilsvarende forholdene i mange andre lande, for at rense vand med de afledte væsentlige problemstillinger knyttet til energiforbruget til sådanne processer. Der vil således være et betydeligt behov for udvikling af klimavenlige teknologier, herhjemme og ikke mindst i udlandet, dvs. med muligheden for eksport af knowhow.

Ad punkt 2.7 Miljøeffektive landbrugsteknologier

Omkring "Miljøeffektive landbrugsteknologier" undrer det, at behovet for at minimere landbrugets store forbrug af pesticider ("vandværksdræber nr. 1") ikke nævnes mere specifikt, herunder behovet for at fremme udviklingen i retning af at få udviklet giftfri bekæmpelsesmetoder i dette erhverv.

Såfremt Danmark reelt skal være et af de lande i verden, "der har de bedste forudsætninger i form af viden og ressourcer til at levere fremtidens vandløsninger" fordrer det, at der i disse år sættes yderligere ind på at opbygge metoder for at kunne beskytte uforurenede vandressourcer gennem bl.a. partnerskabsmodeller. Her kan nævnes de partnerskaber, som Københavns Energi Vand har indgået i indvindingsområder med andre vandværker/lokale kommuner, dvs. vandsamarbejde, der kan udbygges

yderligere bl.a. i relation til forsyningsberedskab og overvågning af vandressourcer og anlæg.

Ved fra statens side at støtte sådanne initiativer kan der oparbejdes viden herhjemme baseret på konkrete initiativer (sensorudbygning af grundvandsovervågning, skovrejsning, dyrkningsaftaler/kontrol heraf, metoder til udlægning af beskyttelseszoner osv.) - miljøeffektive teknologier, der vil kunne styrke branchen i forhold til knowhow og hermed eksport af viden.

Med venlig hilsen

Claus Reimer
Forretningsudvikling

Lolland Kommunes hørings svar på ovennævnte.

Indledning

Lolland Kommune er i dag solidt rustet til at bidrage til regeringens satsning på fremme af miljøeffektiv teknologi. Vi satser målrettet på at styrke vor nationale og internationale position som test- og demonstrationsområde. Kommunen er i dag vært for en lang række forsøgs- og demonstrationsprojekter indenfor energi, vand og landbrug, og Lolland Kommune arbejder for at blive en europæisk rollemodel for demonstration og implementering af nye miljøteknologiske løsninger. Lolland Kommune har gennem en række projekter vist en unik evne til at skabe Triple Helix partnerskaber samt national og international omtale af danske test- og demonstrationsforsøg. Lolland Kommune er yderst positiv overfor regeringens handlingsplan og anser handlingsplanens fokus på test- og demonstration af nye teknologier som et vigtigt element i at bibeholde Danmarks førerposition. På baggrund af eksisterende faciliteter samt udlægning af nye erhvervsarealer tilpasset test- og demonstrationsforsøg har Lolland Kommune etableret Lolland CTF (Community Testing Facilities) som et strategisk satsningsområde for kommunens erhvervsudvikling.

Lolland CTFs vision og strategi tager udgangspunkt i Regeringens Redegørelse fra maj 2006 for fremme af miljøeffektiv teknologi. Lolland CTF indebærer således en overordnet erhvervspolitisk satsning der sigter på, at Lolland Kommune bliver base for fuldskala implementering af nye teknologier relateret til alle de fem omtalte søjler i Regeringens Redegørelse.

Lolland Kommune har etableret holdingselskabet LOKE (Lolland Kommune Energi Holding A/S) gennem salg af kommunale E2 aktier. Gennem LOKE har kommunen nu mulighed for at medfinansiere nye initiativer på energiområdet. Det er derfor meget kritisk for Lolland Kommune, at de nye finansieringsordninger tilrettelægges så matchning af økonomiske midler kan muliggøre realisering af yderligere projekter og initiativer, der bidrager til et bedre miljø og reducerede klimaudslip. LOKE har i dag 16 projekter i pipeline, hvor endelig afklaring skal foreligge fra Energistyrelsen inden projekterne kan realiseres. Vi ser allerede nu behov for, at eksisterende lovgivning på el- og varmeområdet bør opdateres - specielt med henblik på definition af "kollektive løsninger".

1. Lolland Kommunes strategiske satsning på Lolland Community Testing Facilities (CTF)

Lolland-Falster skal være fremtidens operationelle område for en mangfoldig udvikling af vedvarende energiteknologier, et mere intelligent energiforbrug og miljøteknologiske løsninger. Med udgangspunkt i Lollands eksisterende og planlagte initiativer på energi- og miljøområdet arbejder kommunen til stadighed på at tilbyde optimale rammer og bæredygtige løsninger for at motivere nye virksomhedsetableringer.

Introduktion af nye teknologier skal gennemføres som fuldskala pilotprojekter med netværker til at ekspandere nationalt og internationalt.

Lolland CTF skal være et af Danmarks første innovative partnerskaber, der i konstruktivt samarbejde forener målsætningerne for dansk industri med kommunens visioner om bæredygtig vækst og udvikling.

Lolland er det sted i verden, hvor der produceres mest energi fra vindmøller per indbygger. Samtidig har Lolland lang erfaring indenfor vedvarende energi - specielt på vindområdet. Verdens første- og største offshore vindmøllefelter findes omkring Lolland og nye felter planlægges for såvel demonstration som for traditionel produktion.

Lignende erfaringer eksisterer på området biomasseproduktion og forbrug i energi- og varmforsyning. Nye initiativer omfatter brint- og brændselscelleteknologi implementeret i stadig nye kommunale applikationer og vindenergi som kerne i nyt energi-cluster.

Lolland har endvidere store traditioner på miljøområdet og holistiske løsninger i OPP sammenhænge blandt andet i samarbejde med Lollands sukkerfabrik, Danisco Sugar, Alfa Laval og Vestas Vind Systems.

Principperne bagved Lokal Agenda 21 (LA21) er gennemgående i kommunens forsyningstjenester specielt på områderne affald og genbrug, vand- og spildevand.

For kommunen vil Lolland CTF ikke bare indebære et spændende innovativt partnerskab men også skabe grobund for at bibeholde dygtige og motiverede medarbejdere samt muligheder for at etablere nye lokale og regionale uddannelsesforløb relateret til vedvarende energi.

For industrien vil Lolland CTF betyde et internationalt udstillingsvindue for teknologi og produkter. Samtidig vil en sådan styrket adgang relateret til hjemmemarkedet indebære kortere proces frem til kommercialisering af produkterne.

Lolland CTF skal teknisk kunne afspejle markeder med forskellig infrastruktur.

Allerede etablerede internationale netværker skal involveres ligesom universiteter hjemme og ude. Naturvidenskabelige institutioner får en ny platform for anvendt forskning i fuldskala, hvilket desuden medfører at man får bedre kendskab til behov for fremtidig grundforskning. Samfundsvidenskabelig får man mulighed for at analysere/evaluere på

fuldskala udviklingsinitiativer - herunder socioøkonomiske analyser, hvilket giver kvalitetskontrol og potentiale for kompetencespredning

2. Overordnet vurdering af regeringens handlingsplan

Lolland Kommune ser regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi som et strategisk udspil, der er i linie med kommunens satsning på Lolland CTF. Lolland Kommunes erhvervsstrategi er i høj grad baseret på kommunens vision om at blive et af verdens førende test- og demonstrationsområder for miljøeffektive teknologier i et tæt samarbejde mellem virksomheder, forskningsinstitutioner, staten og lokale myndigheder såvel nationalt som internationalt. Lolland Kommune har på det seneste ført en aggressiv erhvervsstrategi og markedsføringskampagne for at etablere kommunen som en internationalt førende demonstrationsplatform for vedvarende energi og miljøeffektive løsninger. Hermed er kommunen i front i forhold til opnåelse af de mål, som er sat i regeringens handlingsplan.

Vigtigheden af demonstration og implementering af miljøeffektive løsninger er også efter vor opfattelse et centralt element for at bibeholde Danmarks førende position indenfor teknologiudvikling og implementering af løsninger på globale miljøudfordringer. På lokalt plan vil dette direkte påvirke erhvervsudviklingen. Forskning, udvikling og demonstration af miljøeffektive løsninger kræver ikke kun et tæt samarbejde mellem stat, virksomheder og forskningsinstitutioner. Det kræver ligeledes fysiske rammer og lokale samfund, der kan og vil demonstrere og implementere teknologierne effektivt. Kun herved skabes et internationalt udstillingsvindue for dansk formåen indenfor teknologiudvikling og implementering. Generelt tager hele udspillet intet hensyn til de faktorer, der sikrer hurtighed i markedet. En effektiv lokal- og regionalplanlægning koordineret med de selskaber, der skal lave fuldskala demonstrationsprojekter, vil alene på planområdet - herunder miljøscreening reducere den samlede udviklings- og anlægsperiode med op til 2½ år. Dette kan kun gennemføres med kommunerne som aktive partnere. Der er ligeledes i handlingsplanen ikke taget hensyn til den helt nødvendige afmystificering af projekterne, der skal implementeres i lokalsamfundene. Vi har i Lolland kommune set vidt forskellige reaktioner fra lokalbefolkningen afhængig af den introduktion, der har været gennemført før anlæg af store projekter.

I regeringens udspil er kommunerne fraværende som det kritiske led mellem forskning, demonstration og kommercialisering. Alle dele kræver fysiske rammer og institutionel kapacitet, der giver mulighed for, at teknologierne kan demonstreres i fysiske rammer, som kommer så tæt på fuldskala implementering som muligt. Kommunernes vilje til og ekspertise på fuldskala demonstrationsprojekter er derfor af vital betydning for en effektiv implementering af regeringens handlingsplan.

Den manglende indsigt i kommunernes potentiale ses tydeligt i handlingsplanens pkt. 1.4 "Målepunkter" - sidste punkt - udarbejdelse af analyser. Her omfattes det offentlige overhovedet ikke, selv om analyser for fysisk placering og kollektive forsyningssystemers købekraft i forhold til hjemmemarkedet kan få afgørende betydning for planens succes.

Eksempelvis vurderes det, at der inden for de næste fem år skal investeres 20 milliarder kroner inden for spildevand i det åbne land. Vi står over for tilsvarende investeringer inden for en lang række andre områder, der alle kunne styrke handlingsplanen, hvis kommunerne blev aktiveret og engageret. I handlingsplanens pkt. 1.5 "Ansvarsfordeling" - opfatter regeringen igen begrebet "offentlig" som ministerierne. Hverken regioner eller kommuner er nævnt på trods af, at større demonstrationsprojekter ikke kan realiseres i Danmark før disse offentlige instanser har gjort deres del af arbejdet.

For yderligere at belyse ovenstående skal her nævnes, at Lolland kommune allerede har skabt en række forsknings- og demonstrationsprojekter, som bidrager væsentligt til dansk miljøteknologis globale muligheder.

Af nuværende projekter kan for eksempel nævnes:

- Etableringen af Europas første fuldskala demonstrationsanlæg for brintbaserede mikro-kraftvarmeanlæg i Nakskov.
- Etablering af bølge- og vindtestområde i Vindeby på den nordvestlige kyst af Lolland.
- Planerne om etablering af et internationalt vindakademi i forbindelse med DONG Energys testområde for offshore vindmøller i Kappel
- Nakskov Industri- og Miljøpark, der rummer såvel flisbaseret fjernvarmeværk (nordisk referenceværk), biologisk spildevandsanlæg (der indgår i brintsatsningerne via overskudsilt samt kontinuerlige samarbejder med Alfa Laval, Vestas og Danisco) og Danmarks største genbrugsanlæg set i forhold til indbyggertal.

Lolland Kommune har gennem disse projekter demonstreret, at den nødvendige viden og tekniske kapacitet er til stede i kommunen til at sikre en hurtig og effektiv implementering af demonstrationsprojekter. Kommunen har ligeledes demonstreret en unik evne til at skabe innovative partnerskaber med såvel forskningsinstitutioner og virksomheder. På det internationale plan arbejder Lolland kommune også strategisk med at skabe netværker til udenlandske virksomheder, forskningsinstitutioner og regioner, som er med til at styrke Danmarks internationale profil. Kommunen arbejder ligeledes tæt sammen med EU institutioner, Invest in Denmark og Innovation Center Denmark i Silicon Valley. Disse samarbejder er med til opbygge Lollands- og hermed også Danmarks profil som globalt førende indenfor miljøeffektive teknologier. Ligeledes er vor satsning med til at tiltrække forskere, virksomheder og international kapital til den danske miljøteknologisektor.

Danmarks førerposition indenfor miljøteknologi er i lige så høj grad betinget af hurtig og effektiv demonstration og implementering af nye teknologiske løsninger som selve teknologiudviklingen. Vor kommune har skabt rammer, der muliggør integrationen af nye løsninger i eksisterende faciliteter. Det handler såvel om kommunalt ejede installationer som kommunens forvaltning af anlægs- og miljøtilladelser til private virksomheder. Samlet set har vi nu et udstillingsvindue for dansk miljøteknologi, som skaber international opmærksomhed. Dette kan aflæses af de internationale besøge, som Lolland Kommune i samarbejde

med en række ministerier har været vært for indenfor de seneste par måneder.

Man har fra statens side valgt ikke at udvide naturgasnettet til Lolland-Falster. En sådan beslutning bør kunne danne basis for, at kommuner og virksomheder på Lolland-Falster får udvidede muligheder til at eksperimentere med forskellige former for vedvarende energi og andre miljøteknologiske løsninger. Det være sig på teknologisiden med hensyn til omstilling af landbruget til at blive energileverandører i stor skala og innovative brugerrelaterede initiativer, der fremmer omfang af operationelle intelligente energiløsninger. For at EU skal få sine "best practices" og "good examples" bør det overvejes, hvorvidt en lovdifferentiering, der imødekommer realisering af tilsvarende satsninger som "Grønt Lolland-Falster", kan indføres i EU's perifere områder. Landsdele, der har de naturgivne potentialer og ressourcer til at gennemføre konkrete handlingsplaner, som direkte understøtter målsætningerne i såvel Lissabon som EU's reviderede strategi for bæredygtig udvikling bør understøttes. Dette vil samtidig medføre, at den nationale industri og forskning opnår et hjemmemarked gennem mulighed for fuldskalaafprøvning og udstilling af teknologierne og deres anvendelse.

Danske kommuner med et geografisk og infrastrukturelt potentiale, der understøtter handlingsplanen, må identificeres og aktiveres såfremt udrulning af planen skal sikres fysiske rammer og befolkningens accept i de berørte områder.

Overordnet kan Lolland Kommune demonstrere en førerposition på følgende områder:

2.1 Politisk engagement

Kommunens politiske vision er at forblive internationalt førende som udstillingsvindue for nye energi- og miljøteknologiske løsninger. Der er politisk enighed om, at Lolland CTF er en langtidsorienteret erhvervsstrategi for kommunen.

2.2 Institutionel kapacitet

Kommunen har gennem mange år opbygget en teknisk og erfaringsmæssig viden omkring etablering af demonstrationsprojekter, innovative partnerskaber og Triple Helix. Administrativt arbejder kommunen og regionale udviklingsinstitutioner kontinuerligt med at udvikle nye demonstrationsprojekter, som bygger videre på de erfaringer kommunen har opnået. Kommunen er ligeledes en aktiv finansiel medspiller på energiområdet. Salget af Nakskov Kommunes E2 aktier og etableringen af Lolland Kommune Energi Holding (LOKE) giver kommunen en unik mulighed for at understøtte energirelaterede projekter.

2.3 Etableret infrastruktur/fysiske rammer

Lolland Kommunes infrastruktur og erhvervsliv er på et niveau, som giver optimale muligheder i forbindelse med implementering af nye miljøteknologiske løsninger samt integrationen mellem disse. Kommunen

har i forbindelse med sin erhvervsstrategi samt fysiske planlægning og gennem sit samarbejde med tidligere Storstrøms Amt - nu Region Sjælland udlagt en række områder og faciliteter til test- og demonstrationsprojekter indenfor vedvarende energi, vand og agroindustri. Lolland Kommune arbejder ihærdigt på konstant at finde symbioser og synergier mellem kommunens egne aktiviteter, virksomheder og forskning, hvilket i særlig grad kan ses gennem den fortsatte succes med Nakskov Industri- og miljøpark. Lolland Kommunes infrastruktur er især velegnet til at være vært for projekter indenfor klima- og energiteknologi, miljøeffektive landbrugsteknologier og vandmiljø. Placeringen af disse aktiviteter på en større ø som Lolland giver samtidig store muligheder for rene måleresultater på socioøkonomiske nøgletal, da der ikke er stor påvirkning fra omkringliggende kommuner.

2.3 Nationalt og internationalt samarbejde

Lolland har opbygget stor erfaring i etablering af Triple Helix partnerskaber i Danmark og på tværs af grænser. Det er kommunens holdning, at udvikling og vækst baseret på løsning af globale miljøproblemer kræver globalt samarbejde. Derfor arbejder Lolland Kommune aktivt i forhold til EU, USA og Kina.

3. Lolland Kommunes kommentarer til videre arbejde med regeringens handlingsplan

Overordnet ønsker Lolland Kommune, at regeringen i sit videre arbejde inddrager Lolland CTF som et centralt internationalt udstillingsvindue for dansk formåen indenfor udvikling og demonstration af danske miljøteknologiske løsninger frem til FN's klimakonference i 2009. Det er Lolland Kommunes vurdering, at kommunen er bedre rustet end andre kommuner til at vise den danske formåen indenfor miljø- og energiteknologi grundet sin mangeårige politiske og administrative satsning og erfaring på området. Lolland Kommune har gennem flere projekter vist, at der findes en teknisk og administrativ kapacitet i forhold til teknologisk demonstration og implementering. Lolland Kommune har ligeledes demonstreret en unik kapacitet med henblik på at danne innovative partnerskaber omkring projekterne, skabe synergi og samspil mellem de forskellige projekter og disses involverede aktører samt at anvende denne kapacitet i internationale fora.

Konkret ønsker Lolland Kommune, at regeringens handlingsplan styrker sit fokus på lokalsamfundet som test- og demonstrationsplatform i forhold til følgende områder:

3.1 Partnerskaber for Innovation

Man bør i regeringens innovative partnerskaber inkludere kommuner og regioner som essentielle strategiske partnere. Der er i regeringens handlingsplan ikke nogen indikation af den vigtige rolle disse spiller i at accelerere udviklingen af miljøteknologiske løsninger. Lolland Kommunes metodiske udnyttelse af eksisterende faciliteter og institutionelle kapacitet til at påtage sig et udviklingsmæssigt ansvar kan blive et centralt element i implementering og optimering af nye teknologier. Lolland

Kommune kan især bidrage i forhold til partnerskaberne for vand, industriel bioteknologi, vindenergi, biobrændstoffer og brint/brændselsceller.

3.2 Målrettet og styrket eksportfremme

Lolland Kommune ønsker, at regeringens handlingsplan anerkender og understøtter den betydning en fuldskala demonstrationsplatform som Lolland CTF har for at brande Danmark og styrke den danske teknologiekseport. Erfaringer fra vindmølleindustrien og andre miljøindustrier viser at operationelle anlæg i høj grad er med til at brande dansk teknologi globalt. Lolland CTF går skridtet videre og har etableret en integreret demonstrations- og testplatform, der ikke kun giver mulighed for at se den enkelte teknologis formåen, men også hvordan disse opererer i integrerede systemer med andre teknologier - et centralt punkt i Danmarks førerposition. Vi arbejder målrettet med at skabe partnerskaber i EU, Kina og Californien for at tiltrække udenlandske investorer og markedsføre Danmarks styrkeposition indenfor miljøteknologier.

3.3 Forskning

Samarbejdet mellem forskningsinstitutioner og virksomheder kræver i høj grad test- og demonstrationsfaciliteter, som kan accelerere den teknologiske udvikling. Fuldskala demonstrationsprojekter giver forskere og virksomheder mulighed for se teknologierne in praksis og bidrage til at reducere tiden for kommercialisering af specifikke teknologier. Det er Lolland Kommunes ønske, at regeringen i sin handlingsplan og det efterfølgende lovarbejde inkluderer vigtigheden af, at fysiske test- og demonstrationsfaciliteter kan integreres i den eksisterende forsyningsstruktur. Her er lokale myndigheder essentielle partnere.

3.4 Rådgivning, information og vidensopbygning

Vidensopbygning indenfor miljøteknologiske løsninger- specielt inden for drift og selskabernes "After Sale Service" - vil i udstrakt grad kunne ske i de lokale forsyningsenheder, hvor de teknologiske løsninger implementeres. Denne lokale vidensopbygning og efterfølgende vidensoverføring er af vital betydning for at virksomhedernes mulighed for kommercialisering af produkter. Globalt vil miljøteknologier i langt de fleste sammenhænge blive implementeret i samarbejde mellem lokale myndigheder og virksomheder. Derfor er den praktiske vidensopbygning og erfaring i danske forsyningsenheder af stor betydning for virksomhedernes globale markedspotentiale.

Lolland Kommune ønsker ligeledes at bidrage til den danske viden gennem etablering af innovative uddannelsesprogrammer indenfor miljøteknologiske løsninger med særligt fokus på relaterede services indenfor erhvervsuddannelser.

3.5 Målrettet fremme af miljøeffektiv teknologi i EU

Lolland CTF udgør en stærk platform for at etablere et europæisk førende showroom for nye miljøteknologiske løsninger, der ikke kun giver Danmark

et stærkt udstillingsvindue for Dansk miljøteknologi, men ligeledes styrker mulighederne for at tiltrække forsknings- og udviklingsmidler fra EU's 7. rammeprogram. I forhold til regeringens handlingsplan er Lolland Kommune klar til at indgå i nationale såvel som EU forsknings- og udviklingsprojekter med virksomheder og forskningsinstitutioner. Lolland CTF's internationale profil kan bidrage til regeringens målsætninger gennem sin stærke branding og test- og demonstrationsanlæg, som vil blive nødvendige for en effektiv og succesfuld udnyttelse af EU's forskningsmidler. Lolland CTF giver ligeledes en avanceret platform for et fælleseuropæisk test- og demonstrationsområde.

For at EU skal få sine "best practices" og "good examples" bør det overvejes, hvorvidt en lovdifferentiering, der imødekommer realisering af tilsvarende satsninger som "Lolland CTF", kan indføres i EU's perifere områder. Landsdele, der har de naturgivne potentialer og ressourcer til at gennemføre konkrete handlingsplaner, som direkte understøtter målsætningerne i såvel Lissabon som EU's reviderede strategi for bæredygtig udvikling, bør understøttes. Herved får den nationale industri og forskning samtidig et begrænset hjemmemarked gennem mulighed for fuldskalaafprøvning og "udstillingsvindue". Lolland-Falster har allerede de nødvendige netværker til at ekspandere en sådan satsning internationalt, bl.a. gennem Baltic Sea Solutions (www.bass.nu) arbejde med "Growth Beyond Metropolises" i Baltic Development Forum og repræsentation i ISLENET.

3.6 Klima- og Energiteknologi

Lolland Kommune tager de globale klimaforandringer seriøst. Områdets geografi med mange lavtliggende områder og øer gør området yderst sårbart over for global opvarmning. De teknologiske løsninger, der kan forhindre de mest radikale klimaforandringer kræver store ændringer i vores energiproduktion, forsyning, distribution og forbrug. Det er Lolland Kommunes vision at blive et internationalt udstillingsvindue for vores energifremtid. Lolland Kommunes energi- og varmforsyning er i dag stort set dækket af vedvarende energikilder. Denne position giver Lolland CTF unikke muligheder for at være vært for fuld skala forsknings- og udviklingsprojekter, der kan bruges internationalt i forbindelse med demonstration.

Ved at fokusere på Lolland som forsøgsområde for fremtidens energiproduktion, distribution og forbrug kan regeringen skabe et internationalt udstillingsvindue for danske miljøteknologiske løsninger. Lolland Kommune vil kontinuerligt arbejde for at blive CO2 neutral inden 2015 på områderne energi- og varmforsyning. Med en mere målrettet indsats fra regeringens side vil dette mål kunne blive nået inden FN's klimakonference i 2009 og derved give klimakonferencen et best practice eksempel en times kørsel fra København.

3.7 Miljøeffektive landbrugsteknologier

Lolland er et landbrugsområde, som i høj grad ser store potentialer for det lokale landbrug som energileverandør. Lolland Kommune har allerede udlagt flere områder til test og demonstration af nye energiafgrøder og

forarbejdning af disse. I 2006 etablerede lokale landmænd og DLG interessantselskabet Rapsol I/S, der skal forarbejde lokalt dyrket raps til rapsolie til brug i fyringsanlæg. Projektet viser det lokale landbrugs villighed til at eksperimentere med energiafgrøder. Lolland Kommune har i forbindelse med Lolland CTF ligeledes udlagt store landbrugsarealer på det sydvestlige Lolland til Agro-industrielle tests af nonfood afgrøder og demonstrationsprodukter. Begge tiltag tager udgangspunkt i landbrugets betydning for den lokale økonomi og viser de udviklingspotentialer, som Lollands landbrugssektor byder i forhold til test- og demonstration af miljøeffektive landbrugsteknologier. Lolland CTF tilbyder ligeledes fordelagtige vilkår i forhold til test- og demonstrationsfaciliteter for bearbejdning af gylle til energi. Såvel Lolland Kommune som det lokale landbrug ønsker at styrke indsatsen på dette område.

3.8 Et rent og uspolet vandmiljø

Lolland Kommune besidder i dag store ubrugte vandressourcer, som i dag pumpes ud over diger. Implicit betyder det, at vi har fuld kontrol over store dele af vort overfladevand (ca. 100 mill. m³/år). Det er Lolland Kommunes vision at udnytte disse ferskvandsressourcer mere effektivt gennem udvikling af nye og miljøeffektive dambrugsteknologier i tæt integration med det agro-industrielle område på Vestlolland. Kombinationen af disse ressourcer giver muligheder for innovative løsninger til fiskeopdræt, vandrensning og recirkulation med videre. Med disse ressourcer er Lolland Kommune optimeret til at være vært for udvikling af nye dambrugsteknologier samt forsøgsafprøvning gennem fiskeriforordningens udviklingsmidler.

Lolland Kommunes test- og demonstrationsanlæg i Nakskov har ligeledes været en central del af den danske udvikling af nye teknologier for vandrensning i tæt samarbejde med virksomheder og forskningsinstitutioner. Det er Lolland Kommunes ønske, at disse indgår som en integreret del af regeringens handlingsplan for et rent og uspolet vandmiljø.

Links til relaterede hjemmesider:

www.lolland.dk

www.bass.nu

www.h2-lolland.dk

www.loke-holding.dk

www.islenet.net

bass/arm/gu/03062006/3634982

Plantedirektoratets bemærkninger til høring af regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

På side 55 (2.7.1) omtales "enzymmer i foderstoffer, der begrænser ammoniakfordampningen". Der tænkes nok på forsureningsmidler (f.eks. benzoesyre) der forskyder pH i sur retning, så ligevægten mellem ammoniumionen og ammoniak forskydes mod ammoniumionen, hvorved N-fordampningen mindskes. Plantedirektoratet kender ikke til enzymer, som kan begrænse ammoniakfordampningen.

Med venlig hilsen

Charlotte Høst-Madsen

ROCKWOOL

Høringssvar

Til udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi

Hermed fremsendes bemærkninger til udkastet til regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi.

Høringsudgaven har også overskriften 'Danske løsninger på globale miljøudfordringer', og i den forbindelse vil Rockwool gerne fremføre nogle synspunkter omkring energieffektivisering, idet det efter vores opfattelse bør være en af de centrale grundpiller i bestræbelserne på at løse de globale miljøproblemer. Vi noterer, at det er et område som stort set er fraværende i udkastet.

Vi er enige i, at miljøteknologier er en central del af løsningerne, og at teknologien kan bringe os et langt stykke ad vejen mod at forhindre miljøkatastrofer. En af de meget betydelige miljøkatastrofer er følgerne af drivhuseffekten. Reduktioner i udledningen af drivhusgasser er en af de meget væsentlige opgaver som det danske og internationale samfund står over for i de kommende år. Det danske samfund og danske virksomheder har efterhånden en mangeårig tradition for og erfaring med energieffektivisering, og det er på den baggrund overraskende, at det ikke er et prioriteret område i udkastet til handlingsplanen.

Bygningers energiforbrug

Bygninger står for op mod 40 % af energiforbruget i samfundet. Det gælder såvel i Danmark som i større international skala. Bygninger er derfor et helt centralt område, når man skal udvikle energieffektive løsninger på miljøudfordringerne. Det er på det seneste også understreget i det svenske energiselskab, Vattenfalls analyse af, hvor udfordringerne og potentialerne ligger for nedbringelse af udledningen af klimagasser. Det forudsættes i analysen, at udledningen af drivhusgasser skal reduceres med 27 Gt for at holde den globale temperaturstigning på max 2 grader, og analysen viser, at energieffektivisering af bygninger vil kunne bidrage med 3,7 Gt.

(www.vattenfall.dk/klimakort)

Det er således overraskende, at løsninger til energieffektivitet ikke omtales i forbindelse med omtalen af, hvad miljøeffektiv teknologi er (side 9).

Isolering er en forholdsvis lav-praktisk, velkendt og veldokumenteret løsning til nedbringelse af energiforbrug og dermed miljøbelastning, men bør dog inddrages i politikformuleringen og ressourceallokering. Derudover står det danske samfund i lighed med andre overfor den udfordring, at det store potentiale for nedbringelse af energiforbruget og dermed miljøbelastningen ligger i den eksisterende bygningsmasse. De første egentlig energikrav i det danske bygningsreglement blev indført i 1979, og DTU har foretaget en

analyse som viser, at 75 % af bygningsmassen er opført før dette tidspunkt. DTU har vurderet, at det er teknisk muligt og økonomisk rentabelt at nedbringe energiforbruget i bygninger med 30 % frem til 2020 og helt op til 80 % frem til 2050. Dette vil forudsætte udviklingen af nye og integrerede løsninger. På den baggrund og ligeledes på baggrund af, at lavenergibyggeri

er omtalt i andre af regeringens handlingsplaner undrer det, at dette felt ikke har en fremtrædende placering i udkastet til handlingsplan. Den omtalte analyse fra Vattenfall vurderer rentabiliteten i forskellige tiltag for at reducere udledningen af CO₂, og kommer frem til følgende resultat, der påpeger en indsats over for bygninger som det mest rentable virkemiddel: <http://www.vattenfall.com/www/ccc/ccc/569512nextx/573859globa/574118c-ost/index.jsp>

Også på den baggrund bør energieffektiviseringsløsninger eller – teknologier være et af de områder, der sættes på frem for den ret ensidige fokus på forsynings siden i det fremlagte udkast.

Erhvervspolitiske muligheder

I udkastet til handlingsplan påpeges flere steder, at energiteknologier har udviklet sig til en meget væsentlig faktor i dansk eksport. Rockwool undrer sig også i denne sammenhæng over, at handlingsplanen ikke fokuserer mere på energieffektive løsninger i bygninger. Her har Rockwool i lighed med andre store danske virksomheder løsninger for såvel det danske hjemmemarked som på eksportmarkederne (fx side 48).

Det bør ligeledes føre til, at handlingsplanen også fokuserer på dette område, når det gælder partnerskaber for innovation, hvor Danmark og danske virksomheder netop kunne stå stærk inden for integrerede løsninger, og hvor det ville være oplagt at initiere nogle klyngesamarbejder, der kunne udvikle løsninger til energieffektive løsninger i den eksisterende bygningsmasse.

Det bør ledsages af en målrettet satsning inden for forskning, udvikling og demonstration, samt sikring af rammebetingelserne for erhvervslivets udvikling af disse løsninger gennem skabelse af et hjemmemarked via danske lovgivning og et eksportmarked i Europa via europæisk lovgivning.

Tilsvarende bør regeringen arbejde for, at danske energieffektiviseringsteknologier får en fremtrædende rolle i de projekter, der gennemføres i udlandet for at nedbringe udledningen af CO₂. Reduktioner i bygningers energiforbrug bør i alle dele af verden være en af de foretrukne løsninger. Dette er både til gavn for dansk eksport og for modtagerlandene, idet der et langt stykke hen ad vejen er tale om meget varige reduktioner af energiforbruget, ikke kun til gavn for miljøet men også til gavn for forsynings sikkerhed og samfunds- og privat/selskabsøkonomi.

Rockwool står naturligvis gerne til rådighed, hvis de fremførte synspunkter ønskes uddybet.

Skov & Landskab
Københavns Universitet
Hørsholm Kongevej 11
2970 Hørsholm
Tel. 35 28 15 00
Fax 35 28 15 17
CVR 29 05 76 72
SL@life.ku.dk
www.SL.life.ku.dk
Dato 4. juni 2007
Ref. VKJ
E-post vkj@life.ku.dk
Tel. dir. 3528 1699

Bemærkninger vedrørende "Udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøvenlig teknologi".

Vedr. Partnerskaber for innovation:

I april 2006 udgav Det rådgivende Energiforskningsudvalg en strategi for forskning, udvikling og demonstration på energiområdet. Det rådgivende Energiforskningsudvalg tager afsæt i de politiske aftaler om energipolitikken samt i Energistrategi 2025, som (vistnok) stadig er under politisk forhandling. Heri beskrives, hvorledes forskning, udvikling og demonstration på energiområdet skal tage afsæt i tre udfordringer for energipolitikken:

- *Forsyningssikkerhed*
- *Globale klimaforandringer*
- *Vækst og erhvervsudvikling*

Det er Skov & Landskabs opfattelse, at forskning, udvikling og demonstration af brændefyring og brændeovne - afbrænding af træ til opvarmning - opfylder disse tre kriterier i højere grad end nogen anden vedvarende energiform, som er kendt i øjeblikket:

Forsyningssikkerhed: Hvis der skulle opstå en ny forsyningskrise, er Danmarks 650.000 brændeovne og brændefyr gode at have. Under anden verdenskrig sikrede netop brændeovnene, at vi kunne holde en beskeden varme i en kold tid. Det kan ske igen, og de danske skove kan i en kortere årrække forsyne ovnene med tilstrækkelige mængder af brænde. Vi har svært ved at se, at nogen anden vedvarende energiform under en krise kan sikre opvarmningen af boliger samme måde, som vores brændeovne.

Globale klimaforandringer: Fyring med brænde forøger ikke luftens indhold af kultveilte og bidrager derfor heller ikke til de globale klimaforandringer. Med det brændeforbrug, som Energistyrelsens statistikker viser, så sparer vores brændefyring luften for cirka 1,5 millioner tons kultveilte, når vi udnytter halvdelen af brændets varmeindhold, men øger vi virkningsgraden til 85 procent, så sparer vores brændefyring luften for tilsvarende mere kultveilte (2,6 millioner tons). Tallene sættes i relief af, at den samlede danske udledning af kultveilte ligger omkring 50 millioner tons om året, og den nedskæring, som vi har forpligtet os til, ligger på omkring ti millioner tons kultveilte årligt inden 2012. Brænde er den vedvarende energiform, som kan bidrage mest til at nå målet. Brændefyring og brændeovne er det område, hvor forskning, udvikling og demonstration stiller de bedste og billigste besparelsesmuligheder for kultveilteudledningen i udsigt.

Vækst og erhvervsudvikling: Forudsat, at energimyndighederne ændrer holdning og begynder at støtte forskning, udvikling og demonstration i brændefyring og brændeovne på samme måde, som de støtter udviklingen af vindmøller,

biogasanlæg og flisfyrede kraftværkskedler, så har Danmark gode forudsætninger for at skabe en omfattende *vækst- og erhvervsudvikling* baseret på produktion af brændeovne. Dygtige danske firmaer fremstiller allerede over hundrede tusinde ovne om året og størstedelen eksporteres for en værdi af omkring fem hundrede millioner kroner. Markedet er enormt, fordi de fleste lande ikke har den samme tradition for fjernvarme, som vi har. Det vil sige, vedvarende energi til boligopvarmning stort set er henvist til brændefyring. Det gælder store lande som Tyskland, USA og England, som også er hovedaftagere af de danske brændeovne. I England køres kampagner for at få folk til at gå fra oliefyring til brændefyring under mottoet: Dit oliefynd udleder 5000 kg kultveilt om året. Din brændeovn ingenting.

Situationen er den, at ønsker Danmark at bevare sit forspring på eksport af brændeovne, så skal den ekspertise, der findes på de danske universiteter inddrages og mobiliseres i forskning og forsøg. Branchen, som består af mange små og mellemstore virksomheder er ikke i stand til selv at løfte den opgave. Det må det offentlige påtage sig. Fabrikkerne støtter til gengæld op om en forskningsindsats og er parat til at omsætte resultaterne i praksis og i eksport. Der er lige så stor forskel på en moderne vindmølle og en stubmølle som på en moderne brændeovn og en gammeldags jernkasse på fire ben. Alligevel støtter man vindmøllebranchen med store forsknings- og udviklingsmidler, mens brændeovnene spises af med meget lidt. Hvis man ønsker at fremme vækst- og erhvervsudviklingen bør denne politik korrigeres.

Skov & Landskab, Københavns Universitet, opfordrer derfor til, at de mindre fyringsanlæg optages i handlingsplanen på lige fod med de øvrige vedvarende energiteknologier med henblik på at fordoble eksporten i løbet af tre år. Vi foreslår følgende tilføjelser:

2.1.1. side 19: Der tilføjes et nyt punkt:

Anvendelse og produktion af mindre fyringsanlæg til produktion af varme og/eller elektricitet indtager en stigende plads i den danske eksport. Fastholdelse og udvikling af Danmarks position kræver en målrettet forsknings- og udviklingsindsats.

2.1.3 side 21 tilføjes

Partnerskab for mindre fyringsanlæg:

Med henblik på at fremme produktion og eksport af mindre fyringsanlæg oprettes et partnerskab, der omfatter de relevante brancheforeninger, Miljøstyrelsen, de teknologiske institutter, DTU, Århus Universitet - DMU, Københavns Universitet - Skov & Landskab, som fungerer som sekretariat for partnerskabet, Dansk Skovforening og Skov- og Naturstyrelsen. I første fase undersøges mulighederne for at udvikle forureningsfri, effektive mindre fyringsanlæg ved inddragelse af inden- og udenlandsk ekspertise.

Vedr. Forskning:

Det bliver væsentligt at der også i forskningen er fokus på den bæredygtige produktion af f.eks. biomasse til energi og samtidig er det en forudsætning for forsynings sikkerheden og for en bæredygtig udnyttelse af teknologierne også på sigt.

Venlig hilsen
Vivian Kvist Johannsen
Forskningschef

Vedvarende Energi

Solvej 1, 3220 Tisvildeleje - 48708070, 26718071 - e-mail:
leif@stubbjaer.net

Bemærkninger vedr. "Udkast til regeringens handlingsplan for fremme af miljøvenlig teknologi".

Vores virksomheds baggrund for at bidrage med bemærkninger.

Vores virksomhed, "Vedvarende Energi" er beskæftiget indenfor området brug af biomasse til opvarmning, nærmere betegnet bygning af masseovne samt salg af elementsæt til opførelse af kernen til masseovne. Vi har igennem en række år medvirket til opførelse af masseovne i over 200 boliger, ældre såvel som nybygninger. Det nuværende teknologiske stade for masseovne er udmærket, men vi ved at de seneste års forskning på området samt nye idéer giver muligheder for væsentlige forbedringer, som vil muliggøre en varmforsyning (inkl. varmtvandsproduktion) til en typisk familiebolig stort set udelukkende med brug af vedvarende energi. Samtidigt byder denne på høj komfort, øget sundhed og særdeles god økonomi. Vi har derfor planlagt et udviklingsforløb, som satser på at videreudvikle masseovnen til at blive den ideelle brændeovn med bl.a. følgende egenskaber:

- særdeles høj effektivitet (min. 85% udnyttelse af brændværdien i brændet).
- særdeles ren forbrænding med meget lavt udslip af forurenende stoffer og partikler.
- en mulighed for udnyttelse af varme både til rumopvarmning og til opvarmning af vand (til brugsvand og gulvvarme).
- meget høj varmekomfort
- sund og allergi-venlig varmeafgivelse
- et optimalt samspil med solvarme (produktion af varmt vand udelukkende vha. vedvarende energi).
- testet og certificeret efter EU- og danske normer (funktion og partikelemission).
- særdeles gode muligheder for eksport.

Det er et ambitiøst og seriøst udviklingsprojekt, som vi behøver økonomisk støtte for at gennemføre, da det vil kræve (for os) store ressourcer og bl.a. indebære inddragelse af de førende eksperter indenfor området samt et omfattende testprogram.

Vi håber derfor, at projektet vil kunne opnå støtte via regeringens handlingsplan for fremme af miljøvenlig teknologi. Projektets målsætninger og resultater vil i særdeles høj grad være i overensstemmelse med de overordnede mål, som er opsat for handlingsplanen (mindskelse af energiforbruget, sikker og omkostningseffektiv energiforsyning, CO2 neutral, importsubstituerende, eksportfremmende m.v.).

Vi forudser imidlertid problemer med at kvalificere til støtte af de grunde, som er beskrevet nedenfor og i vedlagte kopi af artikel i FIB, med mindre der sker nogle få tilføjelser til handlingsplanen, som muliggør støtte til vores projekt (og andre tilsvarende).

Bemærkninger til udkastet

Vi mener at handlingsplanen stort set udelukkende satser på højteknologisk forskning og (ny)udvikling.

Vi savner satsning på videreudvikling og effektivitetsforbedring af allerede kendte teknologier indenfor bioenergi området. Indenfor dette er der fortsat meget store muligheder for forbedring af miljøeffektivitet, reduktion af CO2 udslip, større selvforsyningsgrad samt øgede eksportmuligheder.

Disse gavnlige effekter kan opnås med ganske beskedne tilskud (stor omkostningseffektivitet).

Det vil samtidigt være en satsning, hvor der er meget lille risiko for fejlinvesteringer, da der er tale om videreudvikling af kendte teknologier. Tilskuddene vil desuden i høj grad komme vækstlaget af små og mellemstore virksomheder til gavn, virksomheder, som ellers kun i meget beskedent omfang vil kunne deltage i de omfattende og højteknologiske projekter, som handlingsplanen primært lægger op til at støtte.

Vi kan give et specifikt eksempel:

Det udviklingsprojekt, som vi ønsker at iværksætte (nævnt ovenfor) har vi drøftet med Energistyrelsen. Her er man enig med os i at projektet rummer mange og gode muligheder, men man mener at det ligger langt ude i periferien af de støttemuligheder som findes. Det samme problem vil i endnu højere grad eksistere under den kommende handlingsplan, hvis denne ikke specifikt nævner muligheden for at støtte videreudvikling af småskala bioenergi.

Vi mener at netop dette felt i væsentlig grad kan bidrage til at nå de overordnede mål af følgende grunde:

Der er påvist store problemer med de eksisterende brændeovne. På papiret (typegodkendelsen) ser de fine ud, men i praktisk brug er de ineffektive og udsender store mængder af forurenende stoffer og partikler. Det skyldes grundlæggende, at disse ovne (hvis de fyres som foreskrevet) afgiver alt for store varmemængder i langt de fleste familieboliger. Resultatet er, at brugerne skruer ned for forbrændingsluften for at mindske varmeafgivelsen og "strække" forbrændingsperioden, med de ovenfor nævnte uheldige følger. Brænde dækker allerede nu 13 % af energien til rumopvarmning i Danmark, og tallet er fortsat stærkt stigende. Der er flere gode grunde til at tro at denne tendens vil fortsætte: Brænde er den billigste varmekilde, det er let tilgængeligt og kræver minimal bearbejdning, det kan vanskeligt afgiftsbelægges, det er en vedvarende og CO2 neutral varmekilde, osv.

Vi mærker en stor (og stigende) interesse hos danskerne for at investere i energiløsninger baseret på vedvarende energi, også selv om der pt. ikke gives tilskud af betydning til området. Her er tale om løsninger, hvor den enkelte borger har interesse i at investere i en bæredygtig opvarmning af sin

bolig (og af sit varme vand), som samtidigt er den mest økonomiske (både for ham selv og for samfundet). Samfundsmæssigt og miljømæssigt set, er dette den ideelle situation.

Der er derfor gode grunde til at understøtte en videreudvikling af brændeovne for at understøtte den bedst mulige anvendelse af brænde, med de mange miljømæssige og økonomiske fordele dette indebærer, både for brugeren og for samfundet.

Vi opfordrer derfor indtrængende til, at området inddrages i handlingsplanen som en prioritet, som giver vores (og tilsvarende projekter) mulighed for adgang til udnyttelse af de økonomiske støttemuligheder, som handlingsplanen åbner for.

Det kunne f.eks. være under pkt. 2.6 "Klima og energiteknologi". Forslag til tilføjelser til udkastet er fremhævet med fed skrift i uddraget nedenfor.

2.6 Klima og energiteknologi

Klimaforandringer er en af de største miljømæssige udfordringer, vi står over for. Store CO²-reduktioner og tilpasning til klimaændringer forventes at være nødvendige. Både i Danmark og internationalt er der behov for teknologi, der mindsker energiforbruget og udnytter nye energikilder **samt sikrer en forbedret udnyttelse af kendte vedvarende energi teknologier (bioenergi, solvarme m.fl.)**.

Udfordringens karakter skal ses i lyset af, at en sikker og omkostningseffektiv energiforsyning

har stor betydning for vækst og udvikling både i Danmark og globalt.

Samtidig er det globale energisystem og transportsektoren helt overvejende baseret på fossile energikilder. Derfor iværksætter regeringen en intensiveret indsats for forskning, udvikling og demonstration af fremtidens klima- og energiteknologier for på en gang at bidrage til øget forsyningssikkerhed, mere konkurrencedygtig energiproduktion samt en markant reduktion af udledningen af drivhusgasser.

Mål

Fremme forskning, udvikling og demonstration inden for klima- og energiteknologier, der understøtter regeringens klima- og energimålsætninger på kort og langt sigt, herunder forsyningssikkerhed, konkurrenceevne og en reduktion af udledningen af drivhusgasser.

Aktiviteter

Etablering af EUDP (Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram) inkl. videreudvikling af partnerskaber inden for brint/brændselsceller, mega-vindmøller og biobrændstoffer.

Strategisk forskning i energi og miljø, jf. beskrivelsen i afsnit 2.3.

Forskning og videreudvikling indenfor udnyttelse af allerede anvendte vedvarende energikilder og kombinationer af disse, som rummer stort udviklingspotentiale med henblik på at opnå højere energieffektivitet, CO₂ reduktion og renere teknologi.

Vindmølleindustriens kommentarer til ”Regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi”

Fremme af miljøteknologi kræver en fælles indsats på tværs af de traditionelle ministerielle fagområder. Derfor er det meget positivt at regeringen har udarbejdet en samlet handlingsplan, der fokuserer på en bred vifte af virkemidler. Danske virksomheder besidder en stor viden og har et enormt udviklings og eksportpotentiale. Vindmølleindustrien har formået at omsætte dette til en højteknologisk milliardindustri, men der er stadig et stort uudnyttet potentiale, særligt hos de mange hundrede små og mellemstore virksomheder.

Derfor er det utrolig vigtigt at vindkraft spiller en central rolle i alle handlingsplanens ni initiativer.

Handlingsplanen indeholder en lang række positive initiativer, særligt i forhold til målrettet og styrket eksportfremme, forskning, samt klima- og energiteknologi.

Målepunkter

Et af målepunkterne for handlingsplanen er, at der skal være givet tilskud til mindst 30 virksomhedsbaserede projekter inden 2010. Her bør energi også nævnes, da energiteknologi netop er et af de områder hvor Danmark er førende.

Det nævnes også, at der primo 2008 skal udarbejdes ”Danish Lesson’s” i forhold til sammenhængen mellem miljøindsatsen og miljøeffektiv teknologi som udgangspunkt for at markedsføre dansk miljøeffektiv teknologi på eksportmarkederne. Her vil det være oplagt at bruge vindkraft som case, da udviklingen i vindmølleindustrien er et mønster eksempel, på hvordan innovation indenfor energiteknologi har udviklet sig til en stor eksportindustri. Vindmølleindustrien bidrager gerne til analysearbejdet og udarbejdelsen af ”Danish Lesson’s”.

Partnerskaber for innovation

Det er positivt, at partnerskaberne for innovation fremhæves som et centralt element i forhold til arbejdet med virksomheder og iværksættere.

Partnerskaberne har et stort potentiale, idet de involverer en bred skare af aktører og kan skabe samarbejde på tværs af brancherne.

Beskrivelsen af partnerskabet for mega-vindmøller er dog ikke helt opdateret. Som sekretariat for partnerskabet vil Vindmølleindustrien derfor foreslå følgende alternative tekst:

s. 19 vindenergi

- Afslutningsvist bør opstilling af møller i Danmark samt muligheder for test og demonstration af ny teknologi nævnes. Begge disse faktorer spiller en helt central rolle i forhold til at fastholde og udvikle Danmarks position som førende vindkraftnation.

s. 22 partnerskab for mega-vindmøller

- Slet sætningen: ”Første del af den fælles strategi for forskning og innovation offentliggøres maj 2007 og vil blive drøftet bredt blandt alle involverede parter.”

- Indsæt i stedet: ”Den fælles strategi for forskning og innovation har været i høring og vil blive præsenteret for transport- og energiminister Flemming Hansen ultimo juni.

Strategiarbejdet fortsætter i efteråret 2007 med en konkretisering af strategiens vigtigste anbefalinger. Megavind anbefaler blandt andet en trebenet strategi for afprøvning og demonstration af ny teknologi. I tæt samspil med den nyeste forskning ønsker Megavind at sætte fokus på både komponenter, vindmølle og energisystem. Ved at fokusere på disse tre elementer åbnes der for en mere helhedsorienteret indsats for at styrke udviklingen af ny teknologi.”

s. 23 tidsplan

- Slet sætningen ”udkast til fælles strategi for forskning og innovation offentliggøres maj 2007”
- Indsæt i stedet: ”Fælles strategi for forskning og innovation offentliggøres ultimo juni 2007. Udvikling af strategiens centrale anbefalinger i efteråret 2007”.

Målrettet og styrket eksportfremme

Selvom eksportmarkederne udgør ca. 99% af vindmølleproducenternes omsætning, og dermed har den altdominerende økonomiske betydning, så har det danske hjemmemarked stadig en meget afgørende betydning i forhold til teknologiudvikling. Hjemmemarkedet sikrer industriens mulighed for at afprøve nye produkter tæt på deres udviklingsafdeling og denne nærhed er afgørende for en hurtig udviklingsproces.

Vindkraft udgør ca. halvdelen af den danske eksport af energiteknologi. Med en markedsandel på ca. 40% af det samlede verdensmarked for vindkraft har Danmark et utrolig stærkt udgangspunkt for at styrke eksporten af vindmølleteknologi. Det er derfor positivt, at vindkraft nævnes som et af de centrale indsatsområder i forhold til eksportfremme. Desuden bakker vi op om de lande der sættes særligt fokus på, da Indien, Kina og USA er blandt de største markeder for vindkraft.

Det er vigtigt at inddrage brancheforeningen i eksportaktiviteterne, da vi har god kontakt til mange små og mellemstore virksomheder i vindmølleindustrien. Disse virksomheder udgør en meget central del af industrien og har et stort eksportpotentiale.

Forskning

Forskning og innovation er helt centralt for at bevare Danmarks status som internationalt kompetencecentrum for vindkraft. Derfor er det positivt, at der lægges op til en styrket forskningsindsats, både i form af flere midler, samt en prioritering af innovation og demonstration i EUDP programmet. Det er helt centralt at vindkraft bliver prioriteret i tildelingen af forskningsmidler, for at fastholde Danmarks unikke førerposition som kompetencecentrum.

Derfor er det også positivt at vindkraft nævnes som et vigtigt satsningsområde i forhold til forskningsmidlerne.

For at matche den store forskning og teknologiudvikling der foregår i industrien er det vigtigt, at regeringens målsætning om en fordobling af de offentlige investeringer i forskning, udvikling og demonstration af energiteknologi bliver vedtaget. Mange andre lande satser også kraftigt på

netop på dette område, hvilket blot understreger vigtigheden af at der afsættes flere midler, hvis vi fortsat vil være med i verdenseliten.

Rådgivning, information og videnopbygning

I dette initiativ fokuseres der på hjælp til nye og mindre miljøvirksomheder, med kontakt til relevante myndigheder og institutioner. De danske underleverandører indenfor vindkraft besidder viden og kompetencer der er helt centrale for udviklingen af vindmølleindustrien i Danmark. Men mange mindre virksomheder har ikke tradition for at deltage i forskningsprojekter. Derfor er det især vigtigt at fokusere på rådgivning i forhold til, hvilke muligheder der er for at søge forskningsmidler og deltage i forskningsprojekter.

Klima og energiteknologi

Udviklingen af energiteknologi hænger tæt sammen med muligheden for at afprøve ny teknologi i et intelligent energisystem med en høj andel af vedvarende energi. EUDP programmet og partnerskaberne for innovation bidrager til at skabe gode rammer for udvikling af nye energi- og miljøteknologiske løsninger. Men hvis disse teknologier skal leve på markedet, er det vigtigt at energipolitikken giver mulighed for at teste dem i større skala, ved at de indgår i et samlet energisystem. Derfor er det helt centralt, at der fortsat installeres ny VE-kapacitet i Danmark for at sikre den fortsatte teknologiudvikling.

Helt overordnet er vi meget glade for regeringens handlingsplan for fremme af miljøeffektiv teknologi, og vi har store forventninger til, at partnerskabet for mega-vindmøller kan komme til at spille en afgørende rolle i den danske indsats for forskning og innovation indenfor vindkraft.

Med venlig hilsen

Bjarne Lundager Jensen
Direktør, Vindmølleindustrien